

Tečaj XXX.

Svibanj 1906.

Broj 5.

Šumarski list.

Organ

hrv. slav. šumarskoga društva

Izдаје

hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo.

Уредује
F. Z. KESTERČANEK.

Izlazi svaki mjesec.

ZAGREB 1906.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

10 milijuna šumskih biljaka.

Orni i bieli bor, omorike, ariš, jele, weimutovce, kao i sve vrsti inostranih četinjača, a napose veoma krepke javore, hrastove, crvenu johu, bielu johu, breze, bukve, jasene, gledičije, akacije, briestove i t. d.

Divjake raznih voćaka za podlogu u cieplnjacima, kao i sve vrsti šumskih presadnica **prodaje** u poznato pouzданoj kakvoći e. i kr. austro-ugarski dvorski dobavljač

Adalbert Farago

trgovina šumskog sjemenja i sjemenjara na paru uz topli zrak u
ZALA-EGERSZEGU u Magjarskoj

kod želj. stanice Varaždin, koja postaja za naručbe iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije i t. d. posebne povoljne željezničke odpremne pogodnosti omogućuju.

Dopisnica uredništva.

P. n. g. H. N. prije u Opuzenu sada u Zadru. Reklamirani broj 3. poslasmo Vam zajedno sa br. 4. na 31. pr. mj., da ga prije neprimiste sami ste kriv, jer nam ne javiste promjenu adrese.

M. J. R. u Kruševcu u Srbiji. Vašoj smo želji udovoljili još na 5. travnja. Čim pošaljete preplatu od K. 12. biti će stvar uredjena.

M. W. u Kutini. Lug. viestnike 1—4., što ih reklamiraste za Vaše luge, dostavismo Vam na 10. travnja. Zašto ne javiste stvar već i prije?

M. H. u Belovaru. Reklamirane brojeve dostavismo Vam odmah na 10. travnja prije ne — jer nam nije družtv. uprava javila Vaš pristup u družtvo.

O. D. u Dvoru. Uredimo kako javiste.

M. P. u Virovitici i J. M. Otočcu. Broj 4. Vam dostavismo odmah na 10. travnja po drugi puta. Krivnja biti će na pošti.

Braća H. u Maksimiru. Molimo što prije još i nastavak članka. — Nedovršene radnje bo ne dajemo u tisak. Inače liepa Vam hvala.

E. S. u Belovaru i S. K. u Požegi. Na poslanom prilogu najljepša hvala.

Upozorujemo i opet, da gg. izvole promjene adrese, reklamacije — kao i sve na uredništvo ili upravu „Sumarskoga lista“ i „Lugarskoga viestnika“ odnoseća pisma u svom vlastitom interesu izravno na uredništvo lista upravljati.

Gospoda, koja bilo krivnjom pošte ili inače ne bi najdulje do 10 dana u mjesecu primila odnosni broj lista, neka to odmah prijave uredničtvu, da im se takav dok zaliha dotiče, može ponovno dostaviti. Putem pošte su takove reklamacije proste od poštarine.

Isto treba za vremena javiti i sve promjene, odnoseće se na obitalište adresata.

Sva uredničtvu tičuća se pisma i pošiljke valja dostavljati izravno p. n. uredniku profesoru F. Ž. Kesterčaneku — Zagreb — Mesnička ul. 18. I. Ostala pisma kao i novčane pošiljke pako samo „predsjedničtvu hrvat. slav. šumarskog društva“.

Šumarski list.

Br. 5.

U ZAGREBU, 1. svibnja 1906.

God. XXX.

Preplata za nečlanove K 12. na godinu. — Članovi šumar. društva dobivaju list bezplatno. — Članarina iznaša za utemeljitelja K 200. — Za članove podupirajuće K 20. — Za redovite članove I. razreda K 10. i 2 K pristupnine. — Za lugarsko osoblje K. 2. i K 1. pristupnine i za „Šum. list“ K. 4 u ime preplate. — „Lugarski viestnik“ dobivaju članovi lugari badava. Članarinu prima predsjedništvo društva.

Uvrstbina oglasa: za 1 stranicu 16 K.; za $\frac{1}{2}$ stranice 8 K.; za $\frac{1}{3}$ stranice 5 K. 20 fil.; za $\frac{1}{4}$ stranice 4 K. — Za višekratno uvrštenje primjerena popustbina.

Nješto iz novije prošlosti našega šumarstva.

Na 10. kolovoza g. 1869. sastalo se kod c. i kr. vojnog zapovjedništva, kao tadanje vrhovne oblasti za hrvatsko-slavonsku vojnu krajinu u Zagrebu, posebno po c. i kr. državnom ministarstvu rata sazvano povjerenstvo ad hoc, da vieća u predmetu za onda naumljene veleprodaje slavonskih krajiških šuma.

U povjerenstvu su bili preuzvišeni gosp. c. i kr. podmaršal barun Rossbacher, podjedno predsjednik, zatim zastupnici kr. ugarske vlade, prisjednik kasacionalnog sudišta i predstojnik presidialnog ureda kr. ugarskog ministra predsjednika g. Alekса pl. Vertesy, bivši ministerijalni savjetnik Antun pl. Hideghety i odsječni savjetnik Adolf Diwald, od strane kr. hrvatsko-slavonske zemaljske vlade veleposjednik Josip pl. Paszthory, a od strane c. kr. ratnog ministarstva: ravnatelj c. i kr. šumarske akademije u Mariabrunnu Josip Vesely i predstojnik 10 odjelenja ratnoga ministarstva pukovnik 14. krajiške pukovnije Gustav König.

Radilo se pri tome o osnuću krajiške investicionalne zaklade, odnosno o prodaji u to ime previšnjim riešenjem Njegovoga Veličanstva, u vojnoj krajini izlučenih prastarih hrastovih šuma, kojih se poslednji ostanci još i sada, u isto ime i svrhu unovčuju.

A baš s toga i držimo vriednim, da i ovdje objelodanimo u doslovnom prevodu zapisnik, toga i po nas šumare zanimivoga viećanja. Isti glasi doslovno:

Preuzvišeni podmaršal barun Rossbacher otvorio je sjednicu sliedećom izjavom: C. i kr. državno ministarstvo rata kao vrhovna upravna oblast vojne krajine stavilo si je zadaćom, uvesti u svim granama gospodarstva toga područja poboljšice.

K tomu spada prije svega i uvedenje racionalnoga šumskoga gospodarenja.

Znamenite se šumske površine vojne krajine nisu mogle sbog pomanjkanja trgovačkih prilika i prometnih pomagala sve do sada onako uživati, kako bi to bilo i u samom interesu šuma kao i državnih prihoda potrebno.

Usljed toga se u krajiškim šumama nalazi sada znameniti višak za sječu dorasloga drva.

Državno ratno ministarstvo, namjerava taj vršak na dozrelem drvu malo po malo unovčiti, a tako unišlom kupovninom podignuti prometila, a time opet dignuti ne samo vrednost tih šuma već i u obće materijalne probitke graničara promicati.

Protiva tog nauma podignuti su s više strana a i po ugarskom saboru i ugarskom ministarstvu prigovori, pa je toga radi taj predmet bio i potanje pretresan u posebnoj ministarskoj sjednici, obdržanoj pod predsjedanjem Njegovoga Veličanstva cara, koji je po tom obnašao premilostivo odrediti, da zastupnici ugarske vlade, Hrvatske i državnoga ratnoga ministarstva, uz priziv ravnatelja šumarske akademije Maria-brunnske, kao priznatoga stručnjaka u šumarskim poslovima, taj predmet zajednički razprave, a svoje obrazloženo izvješće glede shodnosti te naumljene šumske prodaje onda predlože.

Gospodin pukovnik König razjasniti će stanovište državnoga ratnoga ministarstva u tom pitanju.

Nu prije nego li se u obće upustimo u pobližu razpravu samoga pitanja, molim gospodu zastupnike kr. ugarske vlade

Hrvatske, da mi priobće, jesu li možda providjeni i kojimi posebnimi naputci, i ako da, jesu li voljni i odmah sada te naputke priobćiti, ili pako pridržati to, za sam dalnji tečaj iovih dogovaranja.

Ministerijalni savjetnik pl. Hideghety izjavio je na to : Mi nemamo nikojih posebnih instrukcija, a molimo samo, da nam se cieli tečaj stvari što točnije razjasni, da onda na tom temelju uzmognemo dalnje naše predloge staviti.

Pukovnik König uzvrati na to : Po državnom ratnom ministarstvu naumljena veleprodaja drva iz krajiških šuma, potrebna je u interesu šumarskoga gospodarstva, a uvjetovana je znatnim viškom prastaroga drva, koje se u tim šumama nalazi.

Ovaj je višak mrtva glavnica, koji potrajni prihod sveukupnih šuma umanjuje, a uz to i sam od godine na godinu na vriednosti znatno gubi.

Posječa te padajuće drvne glavnice po tom je neobhodno nužna. Napose što se tiče posavskih šuma u brodskoj i petrovaradinskoj pukovniji, to ove same zapremaju površje od 134.000 hrastovih šuma.

Uz racionalne gospodarstvene prilike, morale bi ove šume sadržavati $\frac{1}{4}$ branjevinu, $\frac{1}{4}$ mladika, $\frac{1}{4}$ srednjo dobnog i $\frac{1}{4}$ dozreloga drva, dakle svaki tih dobnih razreda, kojih 34.000 jutara. U mjesto toga pako nalazimo tamo kojih:

20.000 jutara branjevinu,

8.000 » mladika,

2.000 » srednjodobne šume i

103.000 » dozrele prastare šume, dakle u prva tri dobna razreda manjak od kojih 70.000, a od zadnjeg i opet višak od kojih 70.000 jutara.

Ovaj se višak, kao što i u obće sve to prastaro drvlje, ne sastoji možda iz sječivih stabala u dobi od 100 do 120 godina, već iz prastarih a djelomice već i suhovrhih stabala u dobi od 200 do 235 godina; u dobi, u kojoj su hrastici u Posavini uslijed masnog tla i čestih poplava već i blizu giniću.

Usljed ovih nerazmjerja u pojedinim dobnim razredima, dolazi i prihodna snaga tih šuma u veliku pogibelj.

Prestare sastojine nemaju više prirast dryne gromade, ili taj neznatni prirast nestoji bar u nikojem razmjeru sa onim gubitkom na drvu, koji nastaje uslijed sušenja truleža i t. d.

Čvrsto sam uvjeren, da se u tim šumama samo još vrlo malo skroz zdravih stabala nalazi.

Već je dakle skrajne vrieme, da se taj višak na prastarom drvu unovči, nećemo li, da država u finansijskom pogledu silno gubi, a da i inače u pogledu tih šuma nenastupi formalna gospodarstvena kriza.

Racionalno šumsko gospodarstvo bo predmjeva, da se točno opredieli ona starost, u kojoj stanovita šuma svoju ekonomsku sječivost postigne, zatim da je u njoj i svaki razred počam od 1 godine, pak do dobe sječivosti zastupan jednakom površinom, te da se svake godine sječe baš samo tek dozreli dojni razred.

Mislim, da se ne varam, označim li dobu sječivosti za posavske hrastike, sa kojih 120 godina.

Nu tamo nalazeći se prastari hrastici, već su malo ne svi i dvostruku tu dobu premašili, razmjerje njihovih dobnih razreda izkazuje znatni manjak mlađih a višak sječivih sastojina. Šume se te dakle po tom do sada nisu racionalno uživale.

Pomanjkanje potražbe za drymom i pomanjkanje prometila bijahu tomu uzrok.

S toga se i radi baš o tom, da se uslijed slabih sječa za prijašnjih godina, preostala dryna glavnica sada po mogućnosti što brže unovči, u koliko velik dio iste godimice i onako gine.

Tako naglo unovčenje drva, kako bi to bilo nužno, nije međutim moguće, pošto bi se europejska dryna tržišta na taj način robom poplavila, a to bi naravno moralo imati posljedicom, da bi uslijed toga pale onda i ciene.

Krajiška je uprava stoga predložila samo unovčenje šumske površine od 30.000 rali, a obzirom na to, da u brodskoj

pukovniji obстоји и nepovoljno razmerje izmedju šumskoga i poljskoga tla, naumila je tu šumsku površinu od 30.000 jutara, ne dati i opet pošumiti, već za buduće ostaviti poljskoj privredi.

Brodska pukovnija naime imade kraj površja od 34 četvornih milja, oko 120—130.000 jutara šume, a to je oko 33% od ukupnog pukovnijskog okružja.

Uz predmjevu, svrsi shodnog obradjivanja i uz onakove stojbinske odnošaje, kakovi su u Posavini, imale bi šume u istinu tek 15—20% iznašati, naum krajiške uprave da se to razmerje bar približno uzpostavi, tim je onda još opravdanije, pošto se tuj radi o zbilnjom crničnom plodnom tlu, koje bi predano poljoprivredi sigurno odbacivalo kud i kamo veće prihode i od najboljeg šumskog gospodarstva.

Slični su odnošaji takodjer i po zapadnom dielu petrovaradinske krajiške pukovnije.

Protiva ovom po krajiškoj upravi naumljenom načinu zavedenja racionalnog šumskog gospodarenja u vojnoj krajini, to jest protiva unovčenju drva, nalazećeg se na površini od 30.000 jutara šume, te novo nepošumljenje iste, već pretvorbe odnosnih sjećina u oranice, podignuti su sada s raznih strana prigovori.

Tvrdi se, da krajiška uprava krajiške šume harači, da počinja predhvati i pogriešnu finansijsku operaciju, da ošteteće užitna prava graničara, te da konačno u obće nije ni ovlaštena na takov podhvati.

Prigovor o tobogenjem zatiranju krajiških šuma mislim, da sam već i opisom napred spomenutog zbiljnog stanja tih šuma oprovrgao.

Sigurno se ne može označiti zatiranjem, počme li se već jednom s unovčenjem viška prezrelog prastarog drvlja, u mjesto da se prepušta truleži.

Do sada se nastojaše neprestašom prebornom sječom učiniti kraj prastarom suhom drveću — nu pri tom se je samo to postiglo, da te prastare šume već ne sačinjavaju suvisle šume, već sastojine sa jedva još 30—40 stabala po jutru.

Medjutim broj se tih suharaka godimice baš napadno umnaža tako, da se uz predmjevu dalnje provedbe dosadanjeg načina gospodarenja može sigurno proreći, da u nedaleko vrieme svih tih 103.000 jutara prastarih šuma već neće imati ni dovoljan broj sjemenjaka, već tek po njekoliko sušca, koji će svjedočiti, da je tuj njekoč bila šuma.

Ovome se stanju mora već jednom učiniti kraj, ne ćemo li da krajišku upravu stigne težka objeda sbog nedopustivog šumskog gospodarenja.

Provedenu racionalnog šumskog gospodarstva, protivi se uz vanredno nepovoljne odnošaje dobnih razreda kod raznih vrsti drva, još i ta važna nevolja, da je čitava ta šumom obrasla površina godimice kroz više mjeseci poplavljena, te da uslijed žirenja i paše u svih tih prastarih sastojina nema nikog podmladka, pošto žir većim dielom krmad popase, a ono malo preostalog podmladka i opet ili se u vrieme poplave poguši — ili ga pasuća marva i svinje poslje uniše.

I tako imademo u Posavini posla sa prastarim hrastovim sastojinama, kojima svaki podmladak manjka, a u kojima je uz to i paša samo od vrlo dvojbene vriednosti.

Ovim je zaprekama racionalnog šumskog gospodarenja moći samo tim doskočiti, ako se svakogodišnje poplave spreče podignućem nasipa i kanalizacijom, a preborna sječa (osim jur skroz suhih stabala) posve obustavi.

Prema tome valjalo bi dakle, osim ono 30000 jutara šume, koje se imadu u polja pretvoriti, sav ostali višak tih prastarih sastojina s obzirom na mogučnost njihove tehničke uporabe (po mojoj nazoru nakon kojih 30 godina) razdijeliti u jednakе godišnje sječine — a ove nakon posjeće bielog drva, staviti u predrabranu — ter onda, čim prirodno pomladjenje žirim uspije — čistom sjećom posjeći.

Toliko o tom pitanju sa čisto šumarskoga stanovišta, u koliko ga ja kao laik mogu prosuditi. Moliti ēu pako, da sada gosp. ravnatelj šumarske akademije Wessely stvar takodjer još i sa stručnjačkoga stanovišta pobliže razjasni.

Meni samom pako preostaje samo da sada oprovrgnem još i ostale prigovore podignute proti krajiškoj upravi s obzirom na to naumljeno unovčenje drva.

Prigovor — predhvata — odnosno načeća same glavnice šumske, najbolje se već i tim opovrgava, da se u obće samo o tom radi, kako bi se višak na prastarom drvlju unovčio — višak, koji je nastao uslijed prijašnjih prištednja kod sječe, višak koji će — nebude li se što skorije unovčio — sagnjiti, dakle propasti, bez da bi država i Krajina imali od tuda kakvu korist, i negledeći na sve ostale zle gospodarske posljedice, koje bi takov postupak morao sobom donjeti.

Nu ne samo, da se pri tom radi o tom, da se izključivo samo višak prastaroga drvlja unovči, već se i tom prodajom unišli novac imade prema namjerama krajiške uprave, upotrebiti isključivo samo za poboljšanje same temeljne glavnice.

Imati će se tim pokriti ne samo izdatci spomenutih izsusenja i kanalizacije, izdatci za iskrčenje izsjeći se imajućih 30.000 jutara — kao i novo pošumljenje ostalih šuma, već i oni za izvedbu brodiveg prokopa izmedju Dunava i Save, ter izgradnju željezničke pruge od Zemuna do Siska, dakle uporaba novca, koja u prvom redu leži baš i u samom interesu posavskih šuma, pošto se jedino na taj način u obće može omogučiti buduće racionalno gospodarenje kao i odgovarajuće podignuće vriednosti istih.

Time sam pako podjedno sada došao i na samu finansijsku stranu toga pitanja.

Predbacuje se krajiškoj upravi, da je neuputno, unovčenje šumske površine 30.000 jutara predati na 20 godina jednome družtvu, a da bi bilo uputnije, to šumsko površje malo po malo i u manjim partijama unovčiti.

Ja ne mogu te bojazni dieliti. Uvjeren sam bo, da je samo društvo sa znatnim novčanim sredstvima u stanju, iz tog drva izvaditi najveću moguću korist, dakle ponuditi zanj i najveću cijenu. Za racionalno unovčenje ove ogromne količine dryva, trebat će i vanrednih prometnih udesba i sredstava. Mo-

rati će se graditi putevi za izvoz drva, nabaviti potrebiti strojevi — te osnovati i formalne kolonije radnika.

Sve to može samo društvo poduzeti, koje posjeduje nužna novčana sredstva a uz to i jamstvo, da joj je drvarske posao na toliki broj godina osjeguran, da se i glavnica uložena u posao bude izplatila.

S druge su strane isto tako i za provedbu radnja oko izsušenja, kanalizacije i gradnje željeznica, potrebne u brzo znatne svote, koje se najjeftinije tako mogu dobaviti, pruži li se većem novčanom poduzeću takovo jamstvo, kako je s drvom na 30.000 jutara šume moguće.

Kombinacija obiju poduzeća zajamčuje dakle najveću probit — prokopima i željeznicama olakšati će se izvoz drva a po tom povisiti i vrednost istoga; a velikim izvozom drva takodjer osjegurati i unosnost željezničkih pruga — a tim će jedno poduzeće promicati drugo.

Preostaje mi dakle samo još i naumljenom prodajom drva, navodno prikraćenje servitutnih prava graničara spomenuti, pošto daljne pitanje, odnoseće se na ovlast krajiske uprave na tu drvnu prodaju, ovdje i onako ne može doći u raspravu.

Graničari dobivaju sada iz tih tuj u obzir dolazećih šuma Posavskih nizina, godimice kojih 128.000 hvati drva.

Uz predmjeru, da bi se jednakata potrošnja te ogromne količine drva nastavljala, trebalo bi u to ime uz danjašnje stanje sastojina oko 85.000 jutara šume, od kojih bi morala $\frac{1}{4}$ — to jest oko 21.000 rali biti stara sječiva šuma.

Odtuda onda sledi, i bez obzira na to, da sastojine sa pravim razmjerom dobnih razreda, kud i kamo veći godišnji poprečni prirast na drvu imadu, višak od ukupno 49.000 rali šume, a napose 12.000 rali prastare šume.

Prema tome bi se moglo bez prigovora ukupni sadanji višak na prezrelom drvu, na 70.000 rali tim prije u razdobju od slijedećih 30 godina unovčiti, u koliko šumarska znanost znade već i sredstva, kojima bi se mogla i kasnijem od tuda prolazno nastavšem manjku na sječivoj visokoj šumi predusresti.

Što se tiče prava pašarije, mislim, da će biti dovoljno, ako li u tom pogledu upozorim samo na jur prije opisano stanje te paše, u prastarim sastojinama, pri čemu sam ipak slobodan još i to primjetiti, da mladje šume kud i kamo veći prirast trave imadu od starijih.

Već se i sada moraju uslijed pomanjkanja trave u prastarim sastojinama često i mlade sastojine otvarati za učitak paše, što je opet kraj nedostatne površine poslednjih, na uštrb prava pašarije graničara ipak samo vrlo ograničeno.

Što se pakon konačno još i žiropaše tiče, to neću poricati, da bi se ista redukcijom starih šumskih sastojina na normalnu ploštinu, bezdvojbeno umanjila.

Nu sadanje stanje tih šuma jeste — anomalija, koja ne može potrajati, pa napokon nema ni graničar veće pravo na žiropašu, no što ju noralna zaliha starih sastojina pružiti može.

Nesmije se uz to ni to pregledati, da sadanje prekomjerno obilje žiropaše, i bez naumljene prodaja šuma preostati mora, u koliko stare sastojine koje ju pružaju, i naravnim izumiranjem sve više nestaju.

Molim sada, da gospodin ravnatelj šumarske akademije pl. Wessely, predmet još i sa stručnjačkog stanovišta pobliže razsvietli.

Ravnatelj Wessely:

Gospodin pukovnik razjasnio je cielo stanje stvari tako, da istom već nebih imao što dometnuti, pa će se stoga ograničiti samo na to da odstranim možebitne dvojbe.

Prije svega bi se moglo podvojiti — i neraztumačiti si, odkuda dolazi, da je uprava, koja je ipak dobro uredjena bila, mogla to silno množtvo prastaroga drva tako dugo podržavati.

To je lasno protumačiti. — U prijašnje vrijeme nije bilo katastera o tim šumama, a tek u novije doba stvorena je t. z. gospodarska osnova, pomoću koje je uprava kao što državno ministarstvo rata, došlo do sigurne spoznaje o pravom stanju stvari. Od ovoga časa pako, kad je katalog izkazao i usta-

novio taj veliki višak staroga drvlja, ide takodjer i težnja za unovčenjem te mrtve glavnice.

Gospoda će se moguće i tomu čuditi, zašto li te šume jur obumiraju, dok u istinu u vrst prebornih šuma spadaju, a ta vrst šuma obuhvaća pako u pravilu sve dobne razrede.

I ja sam se tomu prвobitno začudio, niti sam si mogao o tom stvoriti pravi sud prije, nego li što sam i same šume iztražio. Prigodom tog izraživanja našao sam onda ipak nješto posve drugoga no što sam izčekivao.

U istinu bo te šume nemaju izgled prebornih šuma, već više onaj jednodobnih sastojina, uz to nalazimo u njima samo najstarije dobne razrede, pa kada sam onda još starost tih stabala podrobnije zatraživao, našao sam, da ona u pravilu izmedju 200 i 235 godina leži.

Mladih stabala tamo u obеe nema, i to iz toga razloga, što su od dobe kolonizacije onoga kraja, te šume neprestano posjednute bezbrojnom količinom svinja i pašuće marve. Pašuća krmad potroši malo ne sav žir, čim ovaj i opadne, a pašuća stoka uništi i ono malo podmladka, što uza sve to ipak uzraste. Posljedica te paše dakle bijaše, da se u obеe od onda, odkada su ti predjeli napućeni, nikoji šumski podmladak nije mogao više održati.

Starijih stabala preko 235 godina nema u pravilu zato, što su najstarija stabla obumrla ili posjećena, a odtuda onda i to, da su sadanja stabla prilično jedne dobe t. j. od 200—235 godina.

Krajiški šumarski činovnici, koji su u zajednici sa mnom te šume točno pretraživali, niti se najmanje ne začudiše tom posljedku, pošto im je već i onako poznato bilo, da su sva ta stabla malo ne iste dobe starosti.

Istina mi smo našli takodjer i nešto slabijih stabala, sa 14 coli u promjeru, a koja su toga radi kao i s obzirom na ostalu vanjštinu izgledala mladja, nu nakon izraženja istih i opet smo našli, da su u istinu i ova tanja stabla isto tako stara kao i ona jača stabla.

Stoji dakle, kako je to i gospodin pukovnik König već iztaknuo, da su te šume ne samo već sječi dorasle, no dapače već i prezrele za sječu.

Točno iztraživanje stabala u prisutnosti gosp. šumarnika Kadića i mjestnog šumarskog osoblja, dokazalo je, da poprečna životna doba tih stabala iznaša 230 godina.

Uzmem li pako prema tomu poprečnu životnu dobu za hrastove slavonske posavine sa 230 godina, biti će to napadno, pošto je poznato, da hrastovi druguda i visoku starost od 500 do 600 godina — a u hladnom podneblju dapače i 900 godina dosegnu.

Smatram se stoga dužnim, da očevidnu tu razliku i razjasnim.

Slavonski hrastici uživaju toplo podneblje, a nalaze se na naplavinskom tlu, koje je pravilno godimice i 2 do 3 puta podvrgnuto poplavama.

Posljedica tih triju čimbenika jest, da hrastovi vanredno bujno rastu, nu zato i veoma rano dozriju a i prezriju.

Sa 200 godina pojedini hrastovi već obumiraju. Istina da zato opet drugi i mnogo dulje živu. Mi smo našli pojedine hrastove i preko 300 godina stare. Nu ovo je poslednje tek samo iznimka od pravila, kao što je i to samo iznimka od pravila ako čovjek doživi više od 100 godina, pošto poprečna doba starosti staraca ipak samo 70 do 80 godina iznaša.

Životna doba slavonskih hrastova, ustanovljena je na 280 godina, a pri tom se je uzpostavilo, da hrastovi u toj dobi ili već obumiraju ili da im se u srcu pojavlja trulež, tako da onda iznutra godimice znatno više drva iztrune, no što iz vana priraste.

Jedan glavnih razloga kratkotrajnosti slavonskih hrastova leži i u neznatnoj dubljini temeljne vode. Ovu je naći i u doba najveće suše već 6—8 stopa izpod površine, što sam prigodom mojih putovanja opetovano vidjevalo u bunarima što si ih krajšnici za žireću krmad izkapaju.

Hrastovi međutim vole svoje žilje i dublje u tlo pružati, nu ovdje oni to mogu samo dotle, dok dosegnu podzemnu

vlagu — a ta plitkoća tla — neznatna zbog te podzemne vode, neodgovara naravi hrasta, pak je i to nedvojbeno jedan uzrok ranog obumiranja.

Preuzvišeni gospodin podmaršal Rossbacher: Držim da imade medju gospodom izaslanicima kr. ugarske vlade i takovih, koji takodjer šume posavske nizine iz sobstvenog vidjenja poznавају. Umoljavam tu gospodu, da nam i oni svoje nazore o stanju dotičnih šuma priobće.

Hideghéthy: Meni su u Slavoniji poznate privatne šume; u kojima 300—400 godina stari hrastovi još posvema zdravu dužicu davaju.

Odsječni savjetnik Divald: Te šume privatnika nisu poplavama podvragnute.

Pukovnik König: Ja mogu samo ponoviti, da su posavske šume izvragnute čestim poplavama a veliki je dio tamošnjeg područja i močvaran. Ja sam našao prigodom izvidjenja tih šuma još usred ljeta prošle godine prostrane vodom napunjene bare, našao sam branjevine obrasle toli bujnim šašem, da će jedva biti i moguće razvoj mladog šumskog uzraštaja.

Bez odvodnje i kanalizacije tog područja, ne mogu si stoga ni pomisliti uvedenje racionalnog gospodarenja u tamošnjim šumama. U dokaz, kako tehnička vriednost tamošnjih stabala uslijed gnjileži godimice pada, neka služi, da mi je njeki gospodin, koji već kroz 25 godina u posavskim hrasticima izraduje dužice, kazao, da po jutru šume ne može više do 4000 komada dužica izraditi.

Kada bi pako hrastovi bili zdravi, moralo bi se po rali dobiti 9 do 12.000 dužica, mi smo dakle po tom eto već spali izpod polovice prihoda, a taj će još i od godine na godinu padati.

Ravnatelj Wessely: Uzrast hrastova u posavskim šumama izvanredan je, nigdje u Europi se ne nalazi tako impozantnih i romantičnih šuma, ali u gospodarstvenom pogledu nipošto sadanja šuma ne zadovoljava.

Šume su već progaljene, po rali jedva još da imade 30—40 vladajućih stabala. Stari pod pritiskom preborne šume uzrasli

hrastovi u srcu su gnjili ili truli, pa odtuda onda i dolazi, da lijepa i oriška debla u istinu ipak razmijerno samo malo zdravog drva sadržavaju

Vidio sam ona mjesta, gdje su sječeni hrastovi za Bečku i Parišku izložbu. Ona gospoda, koja su ta stabla izabirala, saobćiše mi, da su morali velik broj stabala posjeći, dok su i doista naišli na podpuno zdrava.

Mogu dakle sigurno reći, da kada bi se na mjesto sa danjih tih progoljenih šuma — pravilno uzgojene srednje ili visoko šumske sastojine uz 100 do 120 godina uzgojile, mogli kud i kamo veći prihodi od njih očekivati i računati na posve zdravo i u cijelosti za tvorivo sposobno drvo, dok sada od hrastova dolnja dva ili tri trupca sbog truloće u obće za tvorivo drvo nisu sposobna.

Preuzvišeni podmaršal barun Rossbacher: Prelazimo sada na drugo pitanje. Dali je po državnoj ratnoj upravi naumljena šumska prodaja opravdana ili ne?

Ministarski savjetnik pl. Hideghéthy: Gospoda su imala dobrotu priobćiti nam toliko materijala za točno razumjevanje predmeta, da prije svega molimo, da nam se ti podatci pismeno priobćiti dadu, da onda nakon zrelog proučanja istih, uzmognemo i naše možebitne predloge staviti. Da su šume dorasle za sječu to uvidjamo i mi.

Pukovnik König: Po državnom ratnom ministarstvu naumljena veleprodaja drva, mogla bi se nakon razjašnjena gospodina ravnatelja šumarske akademije Wessely-a, ter po njemu pruženim podatcima, smatrati podpunoma opravdanom.

Preuzvišeni g. podmaršal barun Rossbacher: Preostalo bi nam sada konstatovati, da je skrajne vrieme za prodaju tih prastarih drva, u koliko će inače propasti, a tim bi po državu nastao veliki novčani gubitak.

Pl. Vertes: S obzirom na množtvo saobćenoga nam gradiva, kao i važnost predmeta, nisam u stanju bez pismenoga priobćenja na predmet odnosećih se podataka, u pogledu merituma izjaviti obrazloženi koji nazor.

Ravnatelj Wessely: Nazor vaše preuzvišenosti, da je skrajnje vrieme, da se te šume unovče, podpuno je opravdan. Opaziti moram, da šuma i doista jur obumire. Mi smo doduše predložili za posječu dugo vrieme od 20—30 godina, nu to samo zato, jer bi se inače europejsko tržište poplavilo robom — a po tom bi i cene morale pasti. Tvrdim, da čim se sječa više pospješi, tim bolje, a čim se dulje oteže, tim će biti i gubitak na drvu veći. Gubitak je taj zato absoltutan, pošto te šume već nemaju prirast, koji bi imale mladje sastojine, naprotiv one nemaju nikoji prirast više, već dapače one s obzirom nadrvnu gromadu nazadaju.

Ma sve da hrastovom svake godine još novi god prirašćuje, to taj prirast na drvu ipak ne stoji u nikojem razmerju prema brzo širećoj se gnjiloći u nutrini stabala.

Posjeku li se stare šume, te pretvore u mlade šume ili polja, nastati će tim veća korist od sadanje, jer težatno tlo odbacuje i u onome kraju veći prihod od šuma, a mladje šume prirašćuju kud i kamo više od prezrelog drva, naročito u prispolobi sa sadanjim sastojinama, koje svoju drvnu gromadu, uslijed neprestanog obumiranja pojedinih stabala, sve više umanjuju u mjesto povećaju.

Kad nebi pitanje unovčenja drva pravilo zapreka, ja bih glasovao za bezodvlačnu posječu, nu tako nepreostaje ino, no da se ova produlji na 20 do 30 godina.

To će vrieme šuma još uzdurati, ali će se ipak morati istodobno i prebirati, to jest sjeći će se morati uvjek na dva načina, na jednoj strani posječom — ali istodobno i prebornom sječom suvaraka.

Preuzvišeni podmaršal barun Rossbacher: Ostajemo li dakle pri tom, da posječa usliedi u razdoblju od 20—30 godina?

Ravnatelj Wessely: Pošto se radi samo o 30.000 jutara, mogli bismo i 20 godina ustanoviti.

Preuzvišeni barun Rossbacher: Sada nastaje pitanje, na koju se glavnici pri tom može računati, gledom na izvedenje

po g. pukovniku Königu spomenutih radnja oko izsušenja, kanalizacije i gradnje željeznice.

Pukovnik König: Vriednost drvne gromade onog 30.000 jutara velikog šumišta, koji bi se imao čistom sječom posjeći i u polja pretvoriti, procijenjena je na 21 milijun forinti. Ovaj je šumski predjel podijeljen u 21 revir, 8 njih leži u petrovaradinskoj, a 13 u bropskoj pukovniji. Sastojina tih revira sadržaje po prilici 1 milijun hrastovih, 30.000 jasenovih i 30.000 briestovih stabala.

Od ukupne drvne gromade sposobno je kojih 80 milijuna kubičnih stopa za cepku gradju, 55 milijuna kubičnih stopa za rezanu gradju i 1,300.000 hvati za gorivo.

Krajiška je uprava tih 30.000 jutara zato u prvom redu izlučila za prodaju, pošto leži u interesu uporabe tla, stvoriti pravo razmjerje izmedju šumskog i poljskog tla u istočnom dielu brodske i zapadnom dielu petrovaradinske pukovnije — te što su potrebna znatna novčana sredstva za provedbu napred spomenutih izsušenja, kanalizacije i željezničke gradnje. Sva poduzeća, koja su bezuvjetno nuždna, ima li se u obće već jednom nješto učiniti, da se materijalno blagostanje podigne te da se napokon ipak već jednom omogući, da i ova zemlja sudjeluje u naprednom razvitku ostalih pokrajina.

Krajiškoj su upravi stavljene vrlo povoljne ponude u pogledu izvesti se imajućih prometila i t. d. pa se stoga u obćem interesu mora samo požaliti, da joj se kod provedbe tih poduzeća ne ostavljaju slobodne ruke.

Preuzvišeni podmaršal barun Rossbacher: Ja se nisam nikada bavio tim pitanjem — nu uza sve to držim, da ako bi koje društvo posjeću tih 30000 rali u razdobju od 20 godina preuzealo, ono kupovninu nebi najedanput već samo u godišnjim obrocima — odgovarajuće u istinu godimice unovčenom drvu, izplatilo.

Pukovnik König: Drugi se način izplate nije nikada ni u račun uzimao. U odnosnim uvjetima ugovora o prodaji drva, ustanovljeno je, da se dostačna svota imade u 20 jednakih

godišnjih obroka, za godimice predani broj rali šume, izplaćivati. Radi se dakle sada o tome, da li ti godišnji obroci dosižu, da se tim i projektirana poduzeća zajamčuju, pošto se gradnja kanala i željeznica svakako brže svršava, nego li posjeća šuma, dakle i novac za ove prije potreban, no što bi se obročnim plaćanjem drva mogao dobaviti.

Ja sam to pitanje svestrano proučio i onda došao do zaključka, da bi svakako troškovi za dobavu novca potrebitoga za gradnju željeznica i kanala bili znatno manji, kad bi u ime garancije došla u račun sama šumska glavnica, odnosno novčanje glavnice za istu, nego li na koji drugi način.

Ministerijalni savjetnik Hideghety: Bilo bi željeti, kad bi smo i nacrte o prodaji namjenjenim šumskim površinama mogli dobiti.

Pukovnik König: Ja će odnosne nacrte dati kopirati ter gospodi staviti na razpolaganje.

Ravnatelj Wessely; Pitanje pretvorbe šume u polja — već sam i zato podvrgao točnom i temeljitom iztraženju, što ja kao šumar i kao takav nisam mogao odmah pristati na krčenje šume. Kad bi se 30 ili 40000 jutara izkrčilo, ostalo bi još uvjek dovoljno šume za osjeguranje potrebe na drvu u onome kraju. Pitanje je krčenja dakle lih pitanje finacijsko.

Proračunao sam, kolik bi bio prihod od polja — a kolik onaj od šume — ako se oba racionalno uživaju, pa sam pronašao, da se usprkos silnog drvnog prirasta i visokih cieni drvu, ipak tlo kud i kamo bolje izplaće pri poljskom no šumskom gospodarstvu.

Racionalno šumsko gospodarstvo — odbacuje tek prihod od kojih 7 for. po jutru, dok poljsko gospodarstvo već i sada, gdje se isto tek počinje razvijati, kud i kamo više odbacuje.

Naplavinsko je tlo izvrstno poljsko tlo — koje u istinu i nije za šumu. Sjećam se, da je i g. odsječni savjetnik Divald, u zrelo promišljenoj brošuri o Slavoniji zagovarao tu pretvorbu šuma u polja. Ja mogu dakle samo zagovarati, da se tlo izkrči. Ovih 30000 jutara nalazi se sred šumske pustoši, podvrgnuto je poplavama, a nigdje nema u blizini naselja.

Negledeć na to, da težatne zemlje i tlo kud i kamo veći prihod odbacuju, bilo bi tim još i ta prednost skopčana, da bi i u taj kraj došli ljudi.

Što se tiče pitanja, da li se prodaja imade provesti na malo ili u veliko, to mogu samo poslednje zagovarati. Tko znade, kako se drvo u posavskim šumama vojne krajine izradjuje, komu je poznata razsipnost kod sadanje proizvodnje u malom, koji znade kako su malokupci izvrgnuti samovolji radnika i koji znade, da mnogi odpadci, koji bi se inače mogli još posve dobro unovčiti, pri tom neizradjeni preostaju, taj ne može zagovarati prodaju na malo.

S bog jedne jedine godišnje sjećine ne može nitko podignuti parne pilane, i u obće takova poduzeća, koja su nuždna, da se drvo potpuno i uz najveću dobit izrabi.

Kod prodaje u veliko, posve je drugo, tuj se dade sve, dapače i najmanji komadić unovčiti, ako imademo radnju na veći broj godina osjeguranu, možemo i bolje radne sile sabrati i izvježbati, strojeve podignuti, drvo ne samo na dužice, već i na podvlake, mostnice, daske, parkete i t. d. izradjivati, pak uz to i kud i kamo veću dobit polučiti od kupca na malo.

Što se tiče ciene drva, to se je u javnosti sa stanovite strane mislilo, da će se pošto su se cene austrijskog drva do sada dizale, za 20 godina moći dobiti i dvostruko i trostruko više za ta stabla. Ja sam i te odnošaje potanko proučavao, pa mogu kako mislim baciti pogled i u budućnost, pošto mi nisu poznati samo odnošaji u zemlji, već i oni austrijske a i svjetske trgovine.

Hrastovina uživa već danas na svjetskom tržištu tako uglednu cienu, da se još i dalnje dignuće iste nemože lasno predvidjati, dapače mogli bi nastati odnošaji, koji bi imali se posliedicu i padanje cene hrastovom drvu.

Tako se n. pr. već u Englezkoj, Francuzkoj i Americi počimlje kod gradnje željeznica u mjesto hrastovine, skupe nu zato i opet skoro stalno trajne brazilijske vrsti drva, upotrebljavati. Englezka, Francezka i Španija trebaju veliku mno-

žinu dužica, koje sve dolaze iz Slavonije, nu i ta se potreba ne mora baš samo povećavati, već ona može opet i pasti na manje. Bačve će se u buduće drugačije praviti, jer sadanji je način razsipavanje drva.

Pa i dužice će se u buduće racionalnije proizvadjeti, a ne kao do sada, gdje se za 1 kub. stopu dužica potroši 6—8 kub. stopa drva u surovom. Na taj bi se način onda mogla i potreba na drvu opet umanjiti — a po tom i ciene u mjesto rasti — pasti.

Dizanje ciene na svjetskom tržištu čini se, da je jur doseglo svoju granicu. Nu i mjestne su ciene slavonskom surovom drvu već dosegle visinu, da dobit trgovaca i industrijalaca, koji ga kupuju i izradjuju, više nije baš izvanredno velika.

Sigurnošću se dakle dalnje znatnije dizanje ciena kod surovog drva nebi moglo nipošto izčekivati, dapače nije izključena ni mogućnost padanja.

S ovih sam razloga ja za bezodvlačno sklopljenje višegodišnjega ugovora.

Što se žirovine tiče, to se ne može tajiti, da će se takova posjećom prastarih šuma umanjiti.

Pošto je pravo krajišnika na žirovinu trajno, to predmjeva vršenje toga prava, da u ogromnom tom šumskom prostoru bude uvjek $\frac{1}{4}$ staroga drva sačuvano.

Svaka žirovina, koja se prostire preko $\frac{1}{4}$ prostora šume, vremeni je abnormitet, a po tom i sadanje stanje, prema kojemu krajišnici $\frac{2}{3}$ sveukupne šumske površine mogu u ime žiropaše uživati. — Nu to se može ipak smatrati samo sretnim slučajem za sadanju generaciju.

Nu taj sretni slučaj prestati će svakako za njekoliko godina i sam po sebi, pošto prastari hrastici orijskim koracima naravnim načinom obumiranjem nestaju.

Sredstvo, što ga šumsko gospodarstvo posjeduje, da i mladje sastojine žirom obrođe, sastoje u ranim i čestim proredama. Kad bi se uz to uzgajale i srednje šume, što bi za Krajinu bilo vrlo uputno, bilo bi tim takodjer dostatno skrbljeno za izdašnu žiropašu.

Bude li se dakle i projektiranim sjećom žiropaša u istinu taj čas i umanjila, to daje ipak s druge strane i opet tim postignuta dobit ne samo obilnu naknadu, već se tim podjedno šumskoj upravi otvara i mogućnost, uzgajati za buduće sastojine, koje će kud i kamo prije obroditи obilnim žirom — no što su to dosadanje.

Zastupnik pl. Paszthory: Koliko su god obavjesti, koje nam je g. pukovnik pružio jasne, ono molimo ipak uzeti u obzir, da smo danas tek po prvi puta došli s tim predmetom u doticaj — pak da nam po tom nije moguće stvoriti si jasni sud — pa stoga molimo, da nam se saobšteno obznani još i pismeno, da si prema tome uzmognemo stvoriti onda i zbilja pravi sud o stanju stvari.

Odsječni savjetnik Diwald: Da nismo izaslanici odgovorne vlade, mogli bismo laglje izjaviti naše nazore, nu tako se moramo prije svega i točno uvjeriti, i to tim više, što smo do sele čuli samo vrlo zanimivo obrazloženje takovoga nauma, koji nam je u pojedinostima ipak još skroz nepoznat.

Mi bismo dakle stoga rado steći i podpuno uvjerenje, da su dane nam upute i u istinu podpuno osnovane.

Na to bude onda zaključeno, da se zapisnik nazočne sjednice imade litografiрати, te svakom pojedinom od gospode članova povjerenstva, po jedan primjerak istoga dostaviti.

Napokon slijede još i podpisi, i to od strane kr. ugarske vlade Antun pl. Hideghety, Josip pl. Paszthory, Aleksander pl. Vertes i Adolf Diwald, a od strane državnog ratnog ministarstva: Josip Wessely, Gustav König i podmaršal Rossbacher.

* * *

Saobćajuć ovime taj zanimi spis, nećemo ga bar za sada popratiti nikojim opazkama s naše strane, prepustajući samim štovanim čitaocima, da poznavajući i onako dalnji tečaj te veleprodaje, prigodice možda i sami dalnju koju doprinesu, k upoznaju tih u šumarsko-gospodarskom kao i trgovачkom pogledu po nas svakako velevažnih odnošaja i dogodovština iz najnovije naše prošlosti.

*

Privatni šumoposjednici županije virovitičke.

U županiji virovitičkoj ne ima šuma državnog erara. Od krajiških imovnih obćina posjeduje brodska imovna obćina u kotaru djakovačkom, porezne obćine Striživojna, oko 1635 jutara

Zemljištne zajednice posjeduju, što šume, što drvljem obraslih pašnjaka 33.089 jutara. Preostale šume jesu vlastnost biskupije, manastira, pevjerbine i privatnih vlastelinstva.

Bez obzira na to, da njeke od ovih šuma zakonom od 26. ožujka 1894. g. spadaju pod javni nadzor, odlučio sam ih sve pod gornjim naslovom, redom po upravnim kotarima svrstati, te na temelju službenih podataka, koliko mi na razpoložbu stajahu, opisati njihovo stanje, vrst uzgoja, način gospodarenja, unovčenje, gojitbu, upravu i t. d.

I. Kotar Našice.

Šume vlastelinstva Preuzvišenog gosp. Dr. Theodora grofa Pejačevića u Našicama.

Ukupna šumska površina 18.193 jutara, od koje odpada na brdske šume, na absolutnom šumskom tlu ležeće 12.193 jutara; dočim 6000 jutara odpada na šume u ravniči. Vrst uzgoja je visoko šumsko gospodarenje sa 120 godišnjom obhodnjom. Za brdske šume sastavljena je gospodarstvena osnova, koja je godine 1889. odobrena, dočim je za šume u ravniči u izradi.

U godini 1905. bila je sjećina 128 jutara velika. Na toj površini izradilo se je goriva 10.567 prost met. ciepanica, 912 pr. met. rezanih oblika, 10.484 pr. met. sjećenih oblika.

Ciena ogrieva bila je po met. hvatu ciepanice	18.80 K
» » » rezani oblici	11.20 »
» » » sjećenih oblika	8.00 »

Osim toga bilo je na toj površini 3195 hrastovih stabala uz prodajnu cenu od 60.000 K.

Šumski vrt zaprema $\frac{3}{4}$ jutara, u njemu se užgaja do 80.000 trogodišnjih presadnica i 100.000 dvogodišnjih biljka; preostala površina sije se sjemenom crnogorice, naročito bora i omorike, te niješto ariža i jele.

Trošak za šumski vrt iznašao je 1368 K 60 f.

U svrhu popravaka crnogoričnih kultura razsadjeno je oko 30.000 omorikovih i borovih 3. godišnjih presadnica.

Sadnja žira nije se obavila, jer žir urodio nije.

Broj prijavnica šteta šumskih iznašao je 218 komada, u vrednosti od 705 K 15 f.

U šumskim predjelima, kroz koje ide željezница, pojavio se je češće požar, nu po radnicima opažen je odmah i pravodobno ugušen.

Od, drugih elementarnih nepogoda napomenuti je veliki vihor, koji je polomio mnogo bukovih stabala, iz kojih se je izradilo 150 hvati ogrieva. U mješecu prosincu polomio je i opet snieg oko 1000. bukava.

Šumsku upravu vodi vlastel. šumski nadzornik uz šumarskog asistenta i pristava, te jednog okružnog šumara.

Čuvarsku službu vrše dva podšumara i 22 lugara.

Šume dioničarskog društva Neuschlosove našičke tvornice tanina i paropile.

Šumu sačinjava jedna jedina kat. čestica sa površinom od 575 jutara, ležeća na gorovitom predjelu sa znatnim strminama. Obrasla je upravo krasnim bukovima stablima, od 25—32 met. visokima, sa prosječnom debljinom od 50—70 cm. prsnog promjera, u poprečnoj starosti od 140 godina.

Osnova je sastavljena i odobrena god. 1905.

Prijašnji način gospodarenja i crpljenja šume bio je skroz jednostavan. Bivši vlastnici prodavali su obližnjim žiteljem potrebita im bukova stabla za gradnju zgrada i kuća. Kadkad pak prebornim načinom izrađivali su lopatari iz ljepših bukava i lopate.

Sadanji vlastnik, koji potrebuje godišnjih 800.000 komada dužica, hoće, da što veći prihod iz šume imade t. j. da potrebu iz svoje šume namiri.

Prema tomu opravdano je, da se je prigodom sastavka osnove odlučio, tu šumu u što kraćem roku prebornoj sjeći privesti, a nakon sječe prekinuti će se daljnje uživanje i šuma se ima kao visoka dalje uzgajati.

Obzirom na postojeći pomladak upotrebljena je za uzgoj te visoke preborne šume obhodnjica sa 5 god. kroz koje će se vrieme sva za sječu zrela stabla posjeći.

Godišnje su sječine razvrstane tako, da se izradbom i izvozom šumskih proizvoda pomladak što manje ošteti.

Prazna mjesta imadu se radnjom žira kitnjaka pod motiku popuniti. Vrijednost 1.000 komada dužice na panju iznaša obzirom na velike izvozne troškove 14—18 K.

Šumskih šteta gledom na udaljenost šume od obližnjih mjesta nema.

Temeljem ustanova §. 14. slovo f) zakona od 24. ožujka 1894., kojim se uredjuje stručna uprava i šumsko gospodarenje u šuma stojećih pod osobitim javnim nadzorom, vodi upravu i šumsko gospodarenje nad tim šumama sada šumski tehničar kr. kotarske oblasti u Našicama, dok čuvarsku službu vrše dva lugara.

Šume vlastelinstva Orahovica baruna Gutmana de Gelse i Belišće.

Šume zapremaju površinu od 14.000 jutara. Od ovih leži 9.000 jutara u povodnom području potokâ Vučinska, Braňinska, Karašica, Klokočevac, Vučica, Marijanac i Pištanac. Ostalih 5.000 jutara leže na obroncima Papuka planine. Jeseni 1905. g. proširilo je vlastelinstvo svoj posjed za 4606 jutara šume, kupivši istu od vlastelinstva virovitičkog. U podvodnom području, osim u glibovima, tvori hrast lužnjak glavnu sastojinu, sa bujnim prirastom. Primjesu tvore jasen, briest, grab, divlje voće i klen.

U planinskim šumama dominira na sunčanim stranama hrast kitnjak, u dolinamu bukva sa neznatom primjesom javora, graba i lipe.

Na podnožju orahovičke planine do 500 met. nadmorske visine izniče od pitomog kestena prekrasan pomladak.

Šume omedjašene su u ravnicama dubokim grabama, u planini širokim prosjecima i humkama.

Razne šumske predjele, koli u ravnici toli u planini, sječe uskotračna željeznica u duljini od 27. klm.

Stare čistine u nizinama, kanalizacijom presušene bare i korita bivših potoka, te plješine u starim sastojinama, pošumljuju se, u koliko to ne obave bližnja stabla jasena, graba i briesta, sjetvom žira (lužnjaka) ili sadjenjem odgojenih biljka istoga sjemena.

Pokusa radi počele su se praznine pošumljavati i sa američkim ervenim hrastom i crnim orahom, te se dosada može uspjeh povoljnim označiti.

U planini sadi se crnogorica, odnosno stojbini ako odgovara hrast kitnjak, a u pojasu do 400 met. pitomi kesten i orah.

Za odgoj biljka ustrojena su dva šumska vrta, sa površinom $6\frac{1}{2}$ jutara, jedan za listače i jedan za crnogoricu. Uspjeh kultura na 1000 jutara može se dobrim smatrati.

Sječe neima nikakove. Jedino se iscrpljuje materijal iz vjetroloma i izvala.

Šume su trpile u nizinama i u planini od osjetljivog kasnog mraza, a mlade kulture ljeti od silne suše, a proljeće i jeseni od poplave.

Novo zasadjene kulture miševi su sasma utamanili. K ovim štetama moraju se pribrojiti i one, što su ih jeleni i srne ogrijanjem mlađih biljka u ravnici počinile, kao i one što ih jeleni guljenjem kore na mlađim jasenima i divljem voću čine.

Od nuzužitaka spomenuti je g. 1905. samo pitomi kesten, koji se je u vlastitoj režiji kupio i razsadjivao.

Ovim šumama upravlja jedan šumarnik, sa sjedištem u Crncu, uz tri šumara i to u Crncu, Orahovici i Moslavini.

Šumsko čuvarsku službu vrše 2 nadlugara i 14 lugara.

Šume srpskog pravoslavnog manastira orahovičkoga.

Ukupna površina šume, odbiv 69 jutara, za koju je krvetna dozvola izdana, iznosi 899 jutara. Od te površine odпадa 787 jutara na bukovu 80 godišnju sastojinu, ležeću u planini, a preostatak na šumu hrastovu, grabovu, i briestovu od 50—100 godina staru, nalazeći se u nizini. Jedan dio te površine obrasio je preko 100 godišnjom hrastovom sastojinom.

Sječe nema nikakove. — Crpljeno gradivo drvo i ogrev upotrebljava se u vlastitu potrebu. Spomena vriednih šteta nije bilo.

Zakonom od 26./III. 1894., kojim se uredjuje stručna uprava i šumska gospodarenje u šumâ stoećih pod osobitim javnim nadzorom, vodi upravu i nad tim šumama sada kr. šumarski tehničar oblasti našičke.

Čuvarsku službu obavljaju 2 lugara.

Šume Petra Merkela u Feričanci h.

Iste zapremaju površinu od 1793 jutara. Na planinu odпадa 1240 jutara; koji su obrašteni bukovom i grabovom sastojinom 50—80 godina starom. Iz toga diela unovčuje posjednik prebornim sjekom popriječno godišnje 100 bukovih stabala sposobnih za pravljenje vila i lopata, kubični metar po 6 kruna.

Druga čestica zaprema površinu od 417 jutara obraštenu sa bukvom i grabom, gdje se čistom sjećom proizvadja godišnje do 300 prostornih metara ogrieva.

Treća čestica u nizini ležeća u izmjeri od 136 jutara obraštena je 25—50 godina starim hrastom, briestom, jasenom i grabom, u kojoj se svake godine izradjuje kolje za vinograd.

Pošumljenje prepušteno je naravi. Šumskih šteta bilo je godine 1905 prijavljeno 28 slučajeva.

Za čuvanje šume namještena su 2 lugara.

Šume udove Lakos iz Feričanaca.

Posjed vlastnice čine dvije čestice. Jedna parcela 29 jutara velika jest izcrpljena i naravnim načinom pomlađena sada — branjevina. Druga čestica ležeća na strmini mjeri 92 jutra, obraštена je bukovom, grabovom i hrastovom sastojinom 50—100 godina starom. Uzgaja se kao visoka šuma, pomladjuje se naravnim načinom.

Prebornom sjećom vade se razna stabla, iz kojih se godišnje izradi za prodaju do 160 prost. met. ogrieva.

Godine 1905 bilo je 11 šumskih šteta prijavljeno.

Šumu čuva jedan lugar.

Šume Ladislava Fodora iz Feričanaca.

Zapremaju površinu od 713 jutara. Šuma je više sebi prepuštena, prema tom i obrasla jasenom, brijestom, hrastom, jalšom i drugim drvljem razne starosti.

Iz nje podmiruje samo vlastitu porabu. Šumskih šteta nije bilo. Čuvarsку službu vrši jedan lugar.

Šume Villmanna i Vamosi-a iz Čačinaca.

Leže u planini. Površina iznosi 631 jutro. Čista oko 100 godina stara bukova šuma, u kojoj se ništa ne sječe. Osim ove šume posjeduju još jednu česticu u nizini, u površini od 350 jutara; koja je obrasla briestom i grabom. Za tu šumu dobili su vlastnici krčevnu dozvolu, te su drvo izradili u 4800 prost. met. ogrieva, koju konjskom željeznicom odpremaju u daljinu oko 5 km. do kolodvora u Čačince, gdje metrički hvat prodavaju po 20 K.

Šteta šumskih nema. Čuvarsku službu vrši jedan lugar.

Šume Izidora Franka iz Osijeka.

U planini imade 1055 jutara veliku 100 godina staru bukovu šumu, u kojoj dosada nije ništa sjekao.

U nizini imade takodjer nenačetu briestovu, hrastovu i grabovu šumu, u izmjeri od 125 jutara.

Osim ovih čestica imao je još jednu, koja je sada već izkrčio i kroz koju ide konjska željeznica do postaje Cačinci, kamo je izkrčeno i u ogrev izradjene drvo dovažao.

Šumskih šteta u god. 1905. prijavljeno je 21. slučaj.

Za čuvanje šuma drži dva lugara.

Šume Josipa Schullera iz Feričanaca.

Sastoje se trijuh čestica. Površina od 1279. jutara leži u brdovitom predjelu, obraštena je starim bukovim stablima. Prošle godine prodao je iz tog diela šume do 100 bukava viljarima, kub. metar po 6 K. Površina od 342 jutra, u kojoj je prije tri godine posjekao sve bukve i grabove, položaja je brežuljasta, te je sada kao branjevina od naravi pomladjena

Površina od 346 jutara leži u nizini, obrasla je na 30 godišnjom sastojinom hrasta, briesta, jasena i graba. Tuj su prije izradjivani hrasti za vinogradsko kolje, kojih se je 1000 komada prodavalо po 32 K.

Šumskih šteta bilo je prošle godine 18 slučajeva.

Čuvarsku službu vrše 3 lugara.

Šume braće Schwartz iz Novog Sada.

Posjeduju u nizini 327 jutara 30 godišnje šume hrastove, briestove, jasenove i grabove. U njoj se još nije ništa izradjivalo. Čuvarsku službu vrši jedan lugar — prijavnica o štetama nije bilo.

Šume vlastelinstva Granica, odvjetnika Szemadiny-a iz Kamenice (Ugarska).

Veći dio šuma dozvoljeno je god. 1902. izkrčiti. Sada još postoji 250 jutara bukove i grabove šume, od koje površine

je već polovica izsječena i stoji sa naravnim pomladkom pod zabranom. Ostali dio šume stoji netaknut, osim što si vlastnik neznatnu kolikoću za vlastitu poraba posječe.

Šumskih prijavljenih šteta nije bilo.

Čuvarsku službu obavlja jedan lugar.

II. Kotar Dolnji Miholjac.

Šume vlastelinstva preuzvišene gospodje Štefanije Mailath pl Székhelyske u Dolnjem Miholjcu.

Površina šumskog posjeda ovoga vlastelinstva, kojega jedan dio leži i u kotaru našičkom, zaprema površinu od 27.163 jutara, od kojih odpada na šumske putove, čistine, potoke, pro-sjeke i močvare 2.495 jutara.

Sve šume leže u nizini, te su obraštene u glavnom hrastom, grabom, briestom, jasenom i drugimi vrstmi bielogog drveća, sa visokim uzgojem.

Redovitih sjećina neima, već se iz sastojina vade prestara stabla ili se mlađe sastojine proredjivaju.

Drvna gromada godišnje sjećine izkazana je sa 32.986 m^3 , iz koje se izradjuje rezana gradja, podvlake, telefonsko stupovalje, kolje, bačvarska i kolarska gradja, te oko 25% ogrieva.

Cena 1 m³ gradjevnog hrastovog drva iznosi 36 K.

» jasenovog » » 18 K.

» briestovog » » 12 K.

dočim 1 m³ gorivog drva 1 K. 50 fil.

Pomladjivanje provadja se naravnim i umjetnim načinom, sadnjom i sjetvom, nu ove godine nije niti jedno niti drugo poduzeto radi pomanjkanja sjemena.

Veća biljevišta nisu ustrojena, ali za vježbu čuvarskog osoblja, postoje kod svake lugarnice mala biljevišta sa 2—3000 što hrastovih, smrekovih, bukovih i borovih biljkâ

Šumskih šteta bilo je 1905. godine 182 slučaja.

Od elementarnih nepogoda spomenuti je periodičnu poplavu i sušu, nu radi kratkotrajnosti istih nije bilo osobito štetnih posljedica.

Šumarsku upravu vodi vlastelinski šumarski nadzornik, komu je dodijeljen šumarski pristav sa sjedištem u Dolnjem Miholjcu, a šumski posjed razdijeljen je u 5 okružja, svako okružje sa svojom šumarijom. Sjedišta šumarijah jesu, »Doljni Miholjac, Moslavina, Viljevo, Kućanci i Lacić«.

Čuvarsku službu vrše 32 lugara.

III. kotar Osijek.

Šume vlastelinstva grofa Rudolfa Normana Ehrenfeldskoga u Valpovu.

Ukupna šumska površina zaprema 28.130 jutara, od koje veći dio odpada na kotar našički. Šume leže pretežno u ravniči, te se samo 5632 jutra nalaze na brdovitom položaju ali i ove ne preko 280 metara nadmorske visine.

Visoka šuma zaprema 27.259 jutara, a nizka 871 jutro. U glavnom je vrst drva hrast, grab, bukva te mehko drveće.

Godišnja sječa u visokoj šumi obsezala je površinu od 93 jutra, u vrednosti od 279.637 K., dočim se je od nizke šume posjekla osnovom propisana površina od 30 jutara u vrednosti od 4000 K.

Sjećina u visokoj šumi sačinjava dio velike prodaje od god. 1895. franceskog društva »Société d' Importation de Chêne«, a mekana drva iz nizke šume upotrebljeno je vlastelinstvo u vlastite svrhe.

Ovečih elementarnih nepogoda nije bilo, tek su se šumski požari u rano proljeće češće pojavljivali, ali su se uvijek pravodobno opazili i ugasili, samo je u jednom dielu šume izgorilo do 40 jutara mlade hrastove šume. Na godinu bojati se je pojave gubava.

Pošumljeno je, odnosno pomladjeno oko 200 jutara brdovitih predjela sadnjom žira kitnjaka, pa se uspjeh sada oče-

kuje. Šumski vrt na lievoj obali Drave zaprema površinu od 3 jutra, u kojem se je gojilo 20.000 jošćevih biljkâ, sa troškom od 300 Kruna.

Centralna šumska uprava nalazi se u Valpovu, s nadšumom na čelu, kojemu je dodieljen jedan šumarski pristav. Šumarija imade pet, i to valpovačka, harkanovačka, koškanska, budimačka i podgoračka. Lugara imade 73. Osim ovih služi pod šumskom upravom 35 stalnih kulturnih radnika.

Šume vlastelinstva grofa Gustava Normana Ehrenfeldskoga u Bizovcu.

Površina šumskog posjeda, koga jedan dio leži u kotaru našičkom, zaprema 8563 jutara bez čistina i ostalog neplodnog prostora.

Sve šume leže u nizinama, te su podvržene čestim periodičkim poplavama. Obrasle su u glavnom hrastom, grabom, bukvom i raznim vrstima mekanoga drveća. Gospodarenje je slobodno, nevezano.

Prošle godine izsječeno je 116 jutara visoke i 30 jutara nizke šume.

Broj unovčenih hrastovâ, drvnu gromadu i prodajnu cienu taji kako vlastelinstvo, tako i kupci, pak se s toga isto navesti ne može, nu za stalno je, da je unovčeno preko 10.000 komada hrastova, za iznos od preko 600.000 kruna.

Isto je vlastelinstvo unovčilo godine 1905. svega 21,337 prost. metara ili 15.902 m^3 ogrijeva za 63.286 K., dočim je za vlastitu porabu upotrebljeno 5926 prost. met. ili 4471 m^3 u vrednosti od 13.955 K.

Šumskih željeznica vlastelinstvo ne posjeduje, već tvrdka Societé d' importation de Chéne, koja već od godine 1895. izradjuje vlastelinske šume, te je i ove godine jedan dio na prodaju dolazećih kupila. Nove pruge izgradjene nisu, već su postojeće samo preložene.

Noće šumske gojitbe provedene su samo u nizkoj šumi, na površini od 30 jutara johom, koja prema vladajućoj suši dosta

povoljno uspjeva. Posadjeno je 55.000 2 3 g. starih biljkâ. Prednost imade jalša, što ju jeleni ne oštečuju, dočim u zvjerinjaku (Lipovac) uništaju sve ostale vrsti mlađih nasada, ako nisu ogradjeni.

Biljevišta posjeduje vlastelinstvo tri, sa površinom od 4 jut. U istim odgaja se hrast. jasen, joha, akacija, smreka, ariž i bor. Smreke, bora i ariža osušilo se je veoma mnogo. Trošak uzdržavanja tih biljevišta iznašao je okruglo oko 1000 K.

Štete nanešene su ne samo poplavom već i izyanrednom sušom i čestim šumskim požarima. Buduće godine bojati se je i haranja po gubaru. Šumsko upravno osoblje sastoji se iz jednog šumarnika, u centrali u Bizoveu, jednog nadšumara u Petrijevcima, jednog šumara u Poganovcima i jednog podšumara u Martincima.

(Konac sledi.)

LISTAK.

Družtvene viesti.

Zapisnik sjednice upravljućeg odbora hrv.-slav. šumarskoga družtva, obdržavane dne 10. prosinca 1905. u društvenih prostorija, pod predsjedanjem družtvenog I. podpredsjednika pr. kr. šum. ravatelja Josipa Havasa, te u prisluhu p. n. gg. odbornika: R. Fischbaha, G. Kuzme, F. Kesterčaneka, V. Dojkovića, M. de Bone, V. Benaka, M. Puka, C. pl. Zajca, blagajnika A. Kerna i tajnika A. Borošića.

Prvi podpredsjednik otvara sjednicu i priobćuje, da je družtveni predsjednik presv. g. Marko grof Bombelless zapričešen sjednici predsjedati; zatim priobćuje, da su od posliednje odborske sjednice preminuli članovi: D. Hlava, D. Nanicini i J. Kadleček što sakupljeni odbornici popraćaju sa „slava im!“

Predmet riešenja: Čita se zapisnik odborske sjednice od 5. rujna 1905. koji bude bez primjetbe po gg. Gjuli Kuzmi i F. Z. Kesterčanuku ovjerovljen.

Tajnik priobćuje da su stigle za podporu sljedeće molbe: I. iz družtvene pripomoćne zaklade od udova: M. Gürtler, M. Furlan, Petre Simić, Julije Kordić i tutora djece pokojnog Šipeka.

Odbor zaključuje podieliti podporu od 100 K djeci Šipekovojo, po 50 K Petri Simić i Julijani Kordić, a M. Gürtler ako pridonese njeka dokazala o bezimućnosti.

II. Iz društvenih sredstava mole podporu: Sofija Ivanić, Sofija Kadić, Ana Marinović, Albina Čelija, Ružica Šeringer, Juliana Kunc, Tereza pl. Dragančić i Milica Petrović. Zaključuje se dopitati po 20 K moliteljicam: Ivanić, Kadić, Marinović, Čelija, Šeringer i Petrović.

Tajnik izvješće da je šumarski muzej predao kr. žup. šum. nadzorniku B. Kosoviću, koji zastupa na kr. šum. akademiji oboljelog prof. I. Partaša, te priobćuje da je g. Fran Serafin Križ iz Čabra, poklonio šum. muzeju srnjaka abnormalne vanjštine.

Uzima se na znanje, time da se g. Križu izjavi zahvala na učinjenom poklonu.

Tajnik izvješće da je izdan stan u II. katu šum. doma za 1200 K godišnje najamnine. Uzima se na znanje.

Tajnik priobćuje, da je njavilo svoj pristup u društvo, kao članovi II. razreda p. n. g. Ivan Peheim šum. upravitelj u Vukovaru i Emil Benié šum. pristav, a svoj izstup da su prijavili profesori kr. šumarske akademije Dr. D. Segen i Ante Korlević. Uzeto na znanje.

Tajnik javlja, da 11 slušača III. tečaja šum. akademije moli da im se dozvoli bezplatno izdanje „Šumarskog lista“. Zaključeno je da im se daje „Š. list“ uz predbrojninu od 4 K.

Blagajnik A. Kern izvješće, da je razaslao pozive glede uplate dužne članarine, ali da na mnoge njih nije još stigao odgovor.

Zaključeno je, da se oni dužnici, koji ne odgovore na požurke, utuže radi uplate članarine i da im se do dalnjeg obustavi šiljanje „Šumarskog lista“.

Predlozi odbornika:

Odbornik g. V. Dojković predlaže, da se upravljaljući odbor u što kraćem vremenu korporativno izašalje pred preuzvišenog g. bana, da mu sa pokloni, te da ga posebnom spomenicom zamoli:

a) Neka bi se što skorije popunilo mjesto odsječnog šumarskog savjetnika;

b) neka bi vis. kr. zem. vlada u predmetu naredbe od 14. lipnja 1905. br. 92006/1 bosansko herceg. vlade i neprimanja naših šumarskih akademičara u tamošnju zemalj, službju u korist hrvat. šumarskih akademičara posredovati izvoljela;

c) neka bi vis. kr. zemalj. vlada obzirom na sadanje stanje šumarske nauke u naprednijim državama, našu šum. akademiju definitivno i shodno organizovala, i naukovno vrieme shodno povisilo;

d) neka bi vis. kr. zemaljska vlada izvolila unutar proračuna i razpoloživih sredstava shodna učiniti, da se XI. dnevni razred kr. kot. šumara dokine, ter predhodno i do definitivne zakonske uredbe svi kr. kotarski šumari uvrste u sva tri plaćevna razreda barem X. nadnevnog razreda. U potonjem predmetu neka upravni odbor upravi predstavku i

na sabor i neka ustmeno i korporativno molbu saborskem bureau — preporuči ;

c) neka se provede razprava i eventualno donese zaključak o mjerama, koje bi valjalo poprimiti, da se i za šume zaštitne izhodi porezna polakšica ;

f) neka se kr. zemalj. vlada shodnom predstavkom upozori, da imademo u zemlji nemanještenih šumarskih abiturienata, pa u savezu s tim neka se zamoli, da strukovno nekvalifikovanim službenikom onih kategorija, koje su dužne namještati državno izpitane organe, ne podieljuje pogodnosti, dotično oprost od polaganja višeg državnog izpita i ovlaštenje za samostalno vodjenje šum. gospodarenja, kao što je to do sada u njekim slučajevima učinjeno.

Zaključuje se ad a) da se izasnalje deputacija uprave družtva pred preuzv. g. bana, saimc u onom slučaju, ako bi ju mogao družtveni predsjednik presv. g. M. grof Bombelless osobno predvesti, inače da se podnese predstavka.

Ad b) c) i d) da se podnese predstavka preuzvišenomu g. banu.

Ad e) zaključuje se, da se prije svega družtveni tajnik potanje informira glede toga predmeta.

Ad f) neka se podnese predstavka.

Nakon toga bude sjednica zaključena, a ovaj zapisnik u sjednici odbora od 3. travnja 1906. pročitan, ovjerovljen i podpisan.

Sjednica upravnoga odbora družtva, obdržana bje na dne 3. travnja, t. g. pod predsjedničtvom presvjetloga gospodina Marka grofa Bombellesa, a u prisutnosti sljedeće p. n. gg. odbornika : Borošića A. — Dojkovića V. — Fischbacha R. — Ferkića F. — Kerna A. — Kesterčaneke F. — Kuzme G. — Mocnaja D. — Slapničara E. — Partaša I. — Puka A. i Zajca pl. C.

Osim raznih administrativnih i tekućih predmeta, zaključio je odbor — da se ovogodišnja redovita glavna skupština družtva imade obdržavati u Zagrebu, i to u savezu sa izletom u šume pl. kompose-sorata Turopolje, a u doba obdržanja zemaljske stočarske gospodarske izložbe. — Zatim da se družtveni šumarski muzej ponudi visokoj kr. zemaljskoj vradi u obučene svrhe kr. šumarske akademije, a uz to razpravljenia bje i osnova naputka za uporabu družtvene knjižnice.

Osobne viesti.

Imenovanje. Ban kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije imenovao je šumarskog pristava Josipa Rukavina, kotarskim šumarom u X. činovnom razredu kod ogulinske imovne obćine sa sustavnim berivima.

Promaknuće. Zajedničko ministarstvo financija kao vrhovna oblast za Bosnu i Hercegovinu promaknulo je s obzirom na prosvjetno i stručno književno djelovanje profesora sarajevske tehničke škole, a bivšeg dugogodišnjeg profesora geodezije na kr. šumarskom učilištu u Križevcima g. Franju pl. Kružiću, u VII. činovni razred. Ovo je kako novine javljaju prvo promaknuće srednjo-školskog profesora u posjednutim zemljama u VII. činovni razred. Čestitamo g. Kružiću a uvjereni smo, da će to zasluženo odlikovanje radostno pozdraviti i brojni njegovi bivši djaci, sada šumari diljem naše domovine.

Umrli. Dne 12. travnja o. g. umro je u Belovaru nadšumar Gjurgjevačke imovne obćine i upravitelj šumarije pitomačke Antun Bunata. Pokolnik spadao je medju najstarije članove našega društva, a bilo mu tek 58 godina. Sahranjen je uz obće saučešće svojih brojnih prijatelja kao i sveukupnog mjestnog šumarskog osoblja, na dne 14. travnja u Belovaru.

Antun Bunata rodjen je 1. srpnja 1843. u krunovini Českoj, u mjestu Kresetice kotaru Kutna gora, svršio je šumarske nauke u Bieloj vodi u Českoj 1868 veoma dobrim uspjehom, a državni izpit za samostalno vogjenje šumarskog gospodarstva položio je u Zlatnom Pragu 27. srpnja 1872.

Isto tako je položio mjernički izpit u Pragu 6. svibnja 1867. služio je od 15./II. 1865. do 15./8. 1866. u Točkoj u Českoj, na dobru grofa Salm-Reiferscheita.

Od 1./II. 1870. do 31./X. 1877. služio je kao šumarski i inžinirski pristav na dobrih kneza Lobkovica u Českoj, a u istom svojstvu od 1/XI. 1877. do 30./IV. 1879. na dobru grofa Ivana Harracha.

Dne 1. svibnja 1879. nastupio je službovanje kao taxator i mjernik kod Gjurgjevačke imovne obćine, na temelju dekreta od 7./IV. 1879.

U tom je svojstvu proveo sve uredjajne radnje u svim šumama Gjurgjevačke imovne obćine i sastavio gospodarstvene osnove velikim trudom i marom, a godine 1898. premješten je u Pitomaču, gdje je imenovan nadšumarom i upraviteljem te šumarije, kojom je do svoje smrti na zadovoljstvo upravljao.

Pokojnik bio je ne samo skroz strukovno već i čovjek svjetske naobrazbe, a kao drug ljubljen od svakoga.

Kao demokrata u pravom smislu rieći, ljubio je svoju domovinu Česku, uz novu svoju postojbinu Hrvatsku, pak je u šumarstvu našem bio poznata štovana od svakoga markantna ličnost.

Bolovao je kratko vrieme od čira na vratu, pak je već i kao bolestan — omalovažujući samu boljeticu — malo ne do zadnjeg časa obavljao i vanjsko službovanje, dok ga nije bolest prisilila na operaciju

u Belovarskoj županijskoj bolnici, gdje je bio operiran ali žalivože je ipak podlegao i to uslijed otrovanja krvi, nakon 8 dana. Ostavio je suprugu i malodobnog sinčića — u kojem je živio.

Pri samom zaključku lista — saznajemo, da nam je i opet nemili udes smrti — ugrabio jednoga vriednoga člana i odličnoga suradnika. Na sam uskrs, umro je u Budimpešti — u bolnici — tražeći lieka težkoj i dugotrajnoj bolesti, kr. kotarski šumar u Slatini — g. Ivan Antoš, i to u najljepšoj muževnoj dobi. Oplakuje ga udova sa djecom. Pokoj mu vječni i slava.

Knjižtvo.

Dr. Schwappach, königl. Forstmeister und Vorstand der forsttechnischen Abteilung der forstlichen Versuchsanstalt in Eberswalde: „Formzahlen und Massentafeln für die Eiche“. Verlag Paul Parey in Berlin 1905. Cijena 6 K. Djelo je izradjeno na temelju podataka sabranih po udrugici njemačkih šumarskih pokušališta.

Geschichte der höheren Forstlehranstalt Weisswasser — Reichstadt. Jubileums-Jahresschrif 1905. Im Selbstverlage der Anstalt 1905.

Dr. Franz Wammen k. sächsischen Forstassesor und Privatdozent der Forstakademie Tharand: „Die Waldungen des Königreichs Sachsen in bezug auf Boden, Bestand und Besitz nach dem Stande des Jahres 1900. Verlag B. G. Teubner. Leipzig 1905. Preis 16 Mark.

Dr. C. Schröter, Profesor der Botanik am Polytechnikum in Zürich: „Das Pflanzenleben der Alpen. Erste Lieferung. Verlag von Albert Raustein in Zürich. Vier Lieferungen a K 3·60.

Dr. Paul Sorauer. Profesor in Berlin „Handbuch der Pflanzenkrankheiten“ III. vollständig neubearbeitete Auflage. Verlag Paul Parey, Berlin 1905. Ovo će djelo obuhvaćati tri sveska po 16 do 18 svežčića, svaki svežčić po 3 Marke. Izaći će podpuno do konca o. g. a obuhvaćati će sveukupno 80—96 tiskanih araka, sa brojnim slikama, te će po tom biti najobsežnije phytopatholožko djelo. Dosada su izašla tri svezka.

Dr. Heinrich Mayer. Professor der forstlichen Productionslehre an der k. Universitet zu München: „Fremdländische Wald und Parkbäume für Europa“. Berlin. Paul Parey. 1906. Preis in Prahtband 22 Mark.

Dr. Thomé. Professor: „Flora von Deutschland, Oesterreich und der Schweiz in Wort und Bild“. 4. Bände. II. Auflage. Verlag von Zerschwitz in Gera 1905. Preiss geb. 80.25 Mark.

Iz upravne prakse.

K tumačenju §-a 9. zakona o lovnu od 27. travnja 1893. Kr. hrv. slav.-dalm. zemaljska vlada, odjel za unutarnje poslove, izdala je na kr. županijsku oblast u O. vrhovnu rješitbu od 29. svibnja 1905. br. 35,772., koja glasi:

Rješavajući izvještajem od 9. svibnja 1995. br. 7398 predloženi utok E. F-a u lovno zakupnom predmetu, u kojem je kr. kotarska oblast u Z. odlukom od 10 lipnja 1904. broj 5741. izrekla: Da se imade A. B. iz D. brisati kao član družtva, kojega je u skupni zakup uzelo lovišta upravnih obćina Z., M. i N. iz razloga, jer se je A. B. ogriješio o propise zakona od 27. travnja 1893. o lovnu tim, što je osudom upravnoga odbora županije p. od 16. siječnja 1904. broj 104 osudjen radi dohodarstvenog narušaja §. 42. sl. d. zak. čl. XXIII: 1883., počinjenog time, što je zatečen u lovnu bez karte, a kr. županijska oblast u O. drugomolbenom odlukom od 19. ožujka 1905. broj 4055 prvomolbenom odluku ukinula iž razloga; jer se A. B. nije ogriješio o propise §§. 11., 14. i 49 zakona o lovnu, — kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlada, odjel za unutarnje poslove, obnalazi o dpućenjem utoka tamošnju napadnutu odluku potvrditi, ter molbu utjecatelja za brisanje A. B. iz rečenog družtva odputiti sve iz ovih razloga:

Utjecatelj molbom de pres. 13. svibnja 1904. br. 5714 moli da se A. B. briše kao član spomenutog družtva, jer da se je ogriješio o propise zakona o lovnu tim, što je citiranom gore osudom radi dohodarstvenog narušaja §. 42. zak. čl. XXIII.: 1883. osudjen.

No po alineji 4-toj §-a 9 zakona o lovnu izključuju se od zakupa lova osobe, koje su hotice ogriješile o ustanove §§. 11., 14. i 49 istog zakona.

Nije dakle A. B. tim, što je osudjen radi dohodarstvenog narušaja §. 42. zak. čl. XXIII: 1883. postao pravno nesposobnim za izvršivanje zakupa. Utjecatelj u svomu utoku zastupa nazor, da je kr. ta županija imala potvrditi prvomolbenu odluku radi toga, jer da alinea 4-ta §-a 9 zakona o lovnu zahtjeva, da se je dotičnik samo hotice ogriješio o ustanovi §. 11. istog zakona, a ne pako da je radi toga i osudjen.

Da se je pako A. B. doista hotice ogriješio o ustanovu §. 11. zakona o lovnu, to da je zapisnikom sastavljenim kod obć. poglavarstva u Z. dne 27. siječnja 1899., podneskom istog poglavarstva od 31. siječnja 1899., zapisnikom i odrešujućom C. D—a presudom prve molbe od 1. travnja 1899., na koje se je spise ta kr. županijska oblast ureda radi obazreti imala, bezuvjetno dokazano.

I taj dokaz, da dostaje, da se A. B. briše iz družtva, koje je re-

ćena lovišta u zakup uzelo, makar da nije i osndjen radi prekršaja §. 11. zakona o lovnu. No taj nazor ne stoji.

Od zakupa odnosnog skupnog zakupa izključuje se osoba časom kojim je pravomoćno sudjena radi hotomičnog ogriešenja o ustanove §. 11., 14. i 49. zakona o lovnu.

Proizlazi to iz alinee 1. čl. VI. provedbene naredbe na §§. 9 i 10 zakona o lovnu, po kojoj se alinea 4-ta §-a 9. rečenog zakona imade protegnuti samo na one osobe, koje su hotice prekršile ustanove §. 11. 14. i 49. i toga radi pravomoćno sudjene bile.

Pošto pako A. B. i po priznanju samog utjecatelja nije pravomoćno osudjen radi hotomičnog ogriešenja ni o koju od ustanova u alinei 4-toj § 9. zakona o lovnu navedenih, a osuda radi dohodarstvenog narušaja ustanova zak. čl. XXIII.: 1883. ne ima po osudjenu osobu za posljedicu pravnu nesposobnost vršiti zakup lova, valjalo je uz odpućenje utoka drugomolbenu odluku potvrditi.

Priobčio u „Mjesečniku pr. dr.“ *Fr. Haladi*

Različite vjesti.

Privatni tromjesečni lugarski tečaj umirovljenog šumara Prokopa Agjića u Topuskom. Da nebude i opet prigovora po onoj pod naslovom „Različite vjesti i svaštice“ iz lugarskoga vjestnika br. 1.—06., nadovezujem svojoj vjestici, sadržanoj pod istim naslovom, u broju 2.—96. sljedeće:

Dana 11. t. m. obdržavan je i opet takav ispit sa 8 pitomacah, te mogu ustvrditi, da je i ovaj put po gotovo uspjeh bio vrlo dobar.

Požalitit je ipak, da što više stručara takovom izpitu neprisustvuje, a poželjna bi bila svakako i prisutnost kojega odaslanika sa višeg mesta, jer bi se tako što prije udesiti moglo u istinu važno pravilo, za budući odgoj toli nuždno valjanog šumske obranbenog osoblja.

Saobčujuću tu vjesticu, iztaći mi je još u kratko i ovu:

G. Agjić je u Topuskom podigao na prikladnom mjestu liepu kuću — jednokatnicu, u kojoj i pitomec njegovih lugarskih tečaja imadu liepu dvoranu za stručno predavanje i pouku u obće, a posebno odjelenje i opet za spavaonicu i odjeljenje za blagovalište. Uredio je tim dakle potpuni svrsi odgovarajući internat, sa nuždnim i valjanim kućnim redom, a tim je učinio, sve, što je učiniti mogao, pa bi to sve i sa višeg mesta bolje ocjeniti valjalo.

V. B.

Red predavanja na kr. šumarskoj akademiji, sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu za ljetni semester, koji počinje 20. travnja a svršuje 31. srpnja o. g. II. poljeće: Dr. O. Kučera: matematiku, 3

sata; fizika s mehanikom, 6 sati. Dr. S. Bošnjaković; šumarska kemija, 7 sati. Dr. A. Heinz: šumarska botanika, 3 sata. F. Šandor: mineralogija i petrografija II. dio, 3 sata. V. Hlavinka: Šumsko tlo-eritno risanje, 4 sata. Dr. J. Urbanić: narodno gospodarstvo i finansijska znanost, 4 sata. Dr. D. Segen: Opisno mjerstvo, 10 sati. F. Kovacević: prostoručno crtanje, 2 sata.

IV. poljeće: V. Hlavinka: geodezija, 5 sati; cestogradnja i željeznica, 5 sati. Dr. A. Mohorovičić: metereologija i klimatologija, 3 sata. A. Korlević: šumarska entomologija, 5 sati. F. Ž. Kesterčanek: uporaba šuma 4 sata predavanja, 4 sata vježbe i ekskurzije. I. Partaš: dendrometrija 2 sata predavanja, 2 sata vježbe. J. pl. Stanislavjević: Šumarsko graditeljstvo sa vježbama 9 sati. Dr. O. Frangeš: ribogojstvo 2 sata predavanja, 2 sata vježbe.

VI. poljeće: F. Ž. Kesterčanek: šumska mehanička tehnologija 3 sata predavanja i 2 sata vježbe; šumska statistika i politika. 3 sata predavanja 2 sata vježbe. I. Partaš: uređenje šuma 3 sata predavanja, 4 sata vježbe; računovodstvo i stilistika, 2 sata predavanja 2 sata vježbe, poviest i literalura šumarstva, 2 sata. V. Hlavinka: konstrukcija gatova i brana 5 sati. S. Petrović: uređenje bujica 1 sat. Dr. S. Bošnjaković: šumarska kemijska telmologija, 2 sata.

Slušača bilo je u zimskom semestru: 30 redovitih i 3 izvanredna.

Komercijalni tečaj za šumarske činovnike, na visokoj školi za kulturu tla u Beču, o kojem je već i na strani 118. ovoga lista bilo govora, otvoren bi na dne 19. ožujka t. g. u prisutnosti c. i kr. ministra za poljoprivredu grofa Buquoy-a i rektora visoke škole Dr. G. Marheta. Ovogodišnjem tečaju prisustvuje dvanajst slušača, i to tri činovnika državnog šumskog nadzoričtva, osam organa državne šumske uprave i jedan vlastelinski šumarski činovnik.

Na tečaju sudjeluju kao učiteljske sile: odsječni savjetnik Dr. Seid'er, redoviti profesor visoke škole za kulturu tla Julijo Marhet, šumarski nadsavjetnik Strzemcha, povjerenik za riečno brodarstvo Ehner, carski savjetnik Freund i izdavatelj časopisa „Kontinentale Holzzeitung“ E. Hofmann.

Industrija proizvodnje štapova, u novije doba u Hrvatskoj sve ljepše napreduje. Godišnja proizvodnja iznosi oko 500.000 duceta komada štapova, 70% od toga izvaja se u Njemačku, 15% ostaje u monarhiji, a ostalih 15% ide u Francezku, Belgiju, Holandiju i ostalo inozemstvo. Veći dio tih štapova služi za kišobrane. Domaće tvornice imade mo sada dvije, jednu u Bregani kod Samohora, a drugu u Zagrebu, ali uz to još i više pilana i pariona za poluizradnju tih štapova.

VIII. Medjunarodni gospodarsko šumarski kongres u Beču, obdržavati će se prema sada jur konačno uglavljenom programu za

vrieme od 21 do 21 svibnja sljedeće godine. Odnosne brojne predradnje većim su dielom jur svršene

U predmetu naumljenog dokinuća kr. ugarske visoke škole za šumarstvo u Šćavnici — ter prenosa iste u Budimpeštu, razvila se je u novije doba i opet vrlo živahna agitacija u magjarskim šumarskim krugovima, te imade temeljite nade, da će se ta skroz opravdana želja i težnja magjarskih šumara — u interesu stvari i razvitka magjarske šumarske nauke, napokon ipak i oživotvoriti.

A šta će biti s našom t. z. šumarskom akademijom? — To po nas toli važno pitanje — koje je pod konac prošle godine bilo predmet mnogih rasprava i u javnosti — čini se, da je sada i opet došlo kao u zaborav — a ipak je riešenje istoga od dana na dan sve manje odgovido — jer sadanji doista skroz neopravdavi provizorij niti odgovara interesima zemlje, niti zavoda, niti stvari.

O pitanju uždržanja šuma u okolišu grada Zagreba, držao je kr. tehnički savjetnik g. Valentin Lapaine, na sastanku društva inžinira i arhitekta u Zagrebu, na dne 12 ožujka vrlo zanimivo predavanje, u kojem je medju inim i sljedeće činjenice i predloge iznesao: „Gradska šuma Tuškanac i dalje visočine oko Zagreba — mogle bi se donekle prispodobiti liepoj slici u liepom okviru. Okvir to su šume. Dobro znamo, da drvenom okviru prieti često uništenje od crva, koji svoj rad sakriveno obavlja; našim šumama pako prieti pogibelj i uništenje od sjekire, koja javno po svjetlom danu radi. Prije trideset godina bijahu ove šume od velikoga obsega, pa guste i tamne; danas je njihov obseg reducirana na polovicu, a mjestimice tako su riedke, da nema u njima više ni hлада. Budeli devastacija dalje trajala, ostat će nam nakon trideset godina samo šuma u „Zelengaju“ i nekoliko suhih hrastova blizu „Streljane“, a privatne će šume sasvim izčeznuti.

Ako se to dogodi, bit će to skopčano s različitim nepovoljnim posljedicama. Klimatiči odnosaji Zagreba i njegova okoliša osjetljivo će se pogoršati: zimi bit će studen oštira, a vjetrovi jači, vrućina će ljeti biti veća, a vлага će zraka popustiti. Vjerojatno je nadalje, da se devastacijom šuma poveća pogibelj od tuče, no bez sumnje će se ona pogibelj povećati, što je skopčana s bržim oticanjem oborina u bregovitim priedjelima bez šuma. Korita potoka Medveščaka, Tuškanca, Kraljevca i Jelenovca bit će onda pretiesna, a prigodom vanrednih oborina bit će u nekojim ulicama grada štetnih poplava. Dalnja posljedica tih pojava bit će, naravski, pogoršanje zdravstvenih odnosa. Devastacijom šuma uništiti će se prirodne ljepote zagrebačke okolice, ljepote, kojima se stranci, koji dolaze u Zagreb, više običavaju diviti nego domaći. Budu li ove ljepote uništene, osjetiti ćemo njihov gubitak, ali će, žalbože, biti prekasno. Uništenjem liepog okvira, uništiti će se i ljepota slike.

Označio sam nevolje, koje će se po svoj prilici pojaviti, ako se bude i nadalje oko kultiviranja šuma onako postupalo, kako se to činilo za posljednjih trideset godina. Označit ću i potrebite mjere, koje bi se trebale poprimiti, da izbjegnemo tim nevoljama. Moje je mnjenje u tom pogledu ovo:

1. Nikomu se ne bi smjelo više dozvoliti, da sieče svoju šumu i da je nadomjesti drugom kulturom.

2. Šume, kod kojih se nipošto ne može prepričeći njihovo oštećivanje i postepeno uništavanje, dok ostaju u privatnom posjedu, morala bi gradska obćina izvlaстити i u svoju upravu primiti.

Nekoje šume, koje su sada već vlastništvo obćine, pa i nekoje od onih, koje se budu tek izvlastile, imale bi se mjestimice arondirati, i njihov bi se obseg imao time povećati, da se medjašna zemljišta pošume. Usavršio bi se takvim načinom uspjeh kultiviranja šuma i olakšao njihov obstanak. Razumije se samo po sebi, da se za cieli postupak mora prije sastaviti shodan projekt.

Navedenim mjerama postići ćemo bez sumnje željeni cilj. Naravski, ne će to biti bez novčanih žrtava, no to nas ne smije preplašiti.

Kadra je naša obćina oponašati druge gradove u modernim uredbama, koje su skopčane s velikim troškovima, ponajviše zato, što su te uredbe moderne, manje pak s drugih razloga; — moći će se dakle i u drugom čem oponašati primjerice postupak grada Beća pri kultuviranju šuma. Taj grad kupio je u gornjoj Štajerskoj ogromne šume, da osigura sebi skupinu gorskih vrela za drugi gradski vodovod, što se sada gradi. Učinio je to i potrošio milijune, ne samo da sebi osigura potrebitu vodu, nego i najbolju vodu, dakle da promiče zdravstvene interese svojih stanovnika više, nego ikoji drugi grad. Beć projektira nadalje posumljenje svog okoliša oblikom širokog pojasa, da poboljša time ondješnje klimatičke i zdravstvene prilike. Tomu pojasu priključit će se neposredno drugi pojas livada; osim toga gradit će se nova cesta, koja će voditi dijelom šumama, dijelom livadama. Ukupni troškovi proračunani su na 50 milijuna kruna.

Budemo li skromnim načinom oponašali označeni postupak grada Beća, to jest budemo li bolje kultivirali šume gradskog okoliša, postići ćemo dvostruki uspjeh. Izbjeći ćemo naime prije nabrojenim nevoljama i omogućiti ćemo daljnje širenje grada u Tuškancu, na Cmroku, i na drugim mjestima bregovite okolice.

Bez šuma, naime bili bi bregovi kraj Zagreba goljeti sasvim neprikladne za gradnju kotara, za širenje grada. Pošto je pako takvo širenje grada sa zdravstvenog stanovišta, kako sam to već više puta spomenuo, vrlo važno, preporučaju se šume zagrebačkog okoliša osobitoj pažnji nadležnih krugova“.

K pitanju taracanja cesta drvenimi kockami, objelodanio je inžinir g. Rudolf Urbanić u „Viešlima hrvat. društva inžinira i arhitekta“ prošle godine članak, u kojemu na obširno opisuje taracanje drvenimi kockama u Parizu. Drvo, koje se tamo rabi za kocke je borovo (Pin de Landes — vrst crnoga bora). Omjere pojedinih kocka sliedeće su: Dužina kocke iznosi 17—25 cm., širina redovito 8 cm., a debljina 10—15 cm., a režu se na licu mjestu pomoću malenih strojeva, uz električni motor, iz piljenica u širini od 17—25 cm. i debljinu od 8 cm. Temeljitim je pokusi dokazano, da je ta borovina najprobitačnije drvo za tu porabu.

Način samog taracanja je sliedeći. Na betonsku podlogu od 10—15 cm. debljine (od cementa od drozge, cement laitier) počaju se bez podloge od sipine kocke režkama okomito na smjer ceste. Režke su 1 cm. široke, te se stvaraju pomoću tankih rezanih štapića (reglettes), koji se meću između položenog reda kocaka. Prema krajevima poluči se priključak na rubni kamen, pomoću 4 cm. široke režke, koja služi za dilataciju i koja se ispunji pijeskom; 4 cm. široke polukocke, položene uzdužnim smjerom brane, da se taj piesak ne rasprši u popričnim šlubnicama. Ceste su veoma slabo sedlane. Režke se prema kraju (u širini od jedno 50 cm. od rubnog kamenja) zalijavaju najprije vrućim katranom i onda se napune do vrha mortom od cementa i pijeska, u omjeru 1:1 do 1:2. Time je posao taracanja, koji veoma brzo teče, dovršen. Ovakav tarac drži najmanje 8 godina (prema veličini prometa), a nakon toga potrebno je iznova pretaracati cestu.

Stare kocke, ponovno se obraduju, te su ispiljenje ponajviše na debljinu od 8—11 cm. Neuporabive se kocke prodavaju strankama kao gorivo. Godine 1903. proizvedeno je u Parizu 6.000.000 komada novih kocaka odgovarajućih površini od 144670 m³; od tih su bile debljinom od 15 cm. 23%, od 12 cm. 89% i od 10 cm. 7.8%. Grad Pariz imao je 1 siječnja 1903. površinu cesta, taracanu drvenim kockama u iznosu od 1,806.600 m² — a 1. siječnja 1904, već 1,852.880 m².

Za uzdržavanje potrošio je grad te godine 2,150.793 franka ili po m² površine 1.194 franaka.

Kako je taj tarac za vožnju veoma ugodan, njegovo uzdržavanje i čišćenje lako, uz silni promet ne prouzrokuje gotovo nikakovu buku, bez prašine, u suho, bez blata u kišovito vrijeme, kako se jednom riječju ovaj tarac mnogim prednostima odlikuje, nebi bilo zgorega, veli g. Urbanić, da se pitanje takovog taraca i za grad Zagreb — uzme u kombinaciju — a tim se i mi podpunoma slažemo, tim više što bi u naša bosanska borovina a možda i impregnirana bukovina, mogla isto tako dobro služiti.

Oglas dražbe.

Kod kr. šumarskog ureda u Otočcu prodavat će se dne 9. svibnja 1906. u 10 sati prije pođne lith putem pismenih ponuda jur konsignirani drvni etati sliedećih kr. šumarija i to:

1. U kr. šumariji u Krasnu: 10.706 jelovih i 3216 smrekovih stabala sa 33.192 m^3 drynom gromadom sposobnom za tvorivo, te 18.737 bukovih stabala sa 3.911 m^3 drynom gromadom sposobnom za tvorivo i 36.713 m^3 drynom gromadom za ogrev. Procienbena kao izklična cijena: 161.062 K (u 17 česticah).

U kr. šumariji u Ljeskovcu: 6165 jelovih i 1735 smrekovih stabala sa 28.297 m^3 drynom gromadom sposobnom sa gradju i tvorivo te 6694 bukovih stabala, sa 6341 m^3 drynom gromadom sposobnom za tvorivo i 2.714 m^3 drynom gromadom za ogrev. Procienbena kao izklična cijena 138.126 K (u 15 česticah).

3. U kr. šumariji u Brlogu: 1602 jelovih i 108 smrekovih stabala sa 2033 m^3 drynom gromadom sposobnom za gradju i tvorivo te 10.444 bukova stabla sa 1606 m^3 drynom gromadom sposobnom za tvorivo i 17.665 m^3 drynom gromadom za ogrev. Procienbena kao izklična cijena 26.530 K (u 8 česticah).

4. U kr. šumariji na Udbini: 681 jelovih stabala sa 1698 m^3 drynom gromadom sposobnom za gradju i tvorivo. Procienbena kao izklična cijena 8298 K (u 1 česti).

5. U kr. šumariji u Škarama: 6324 jelovih i 730 smrekovih stabala sa 22.700 m^3 drynom gromadom sposobnom za gradju i tvorivo, 2648 borovih stabala sa 1688 m^3 drynom gromadom sposobnom za gradju i tvorivo, te 9078 bukovih stabala sa 8370 m^3 drynom gromadom za tvorivo i 24.694 m^3 drynom gromadom za ogrev. Procienbena kao izklična cijena 127.423 K (u 13 česti).

6. U kr. šumariji u Kosinju: 879 jelovih i 2486 smrekovih prebijenih i polomljenih stabala sa 3225 m^3 drynom gromadom sposobnom za gradju i tvorivo. Procienbena kao izklična cijena 9273 K (u 5 okružja).

Ponuda, stavljena posebno na pojedine čestice ima se obložiti sa odgovarajućom žaobinom od 10% izklične cijene.

Kr. ug. ministar za poljodjeljstvo imati će pravo prihvati one ponude, koje najpovoljnijima smatra.

Podatci, tičući se drvne gromade i izklične cijene pojedinih sjećina, kao i potanki dražbeni i ugovorni uvjeti, mogu se ugledati kod kr. šumarskog ureda u Otočcu i kod gore navedenih kr. šumarija, te će se na zahtjev i dostaviti.

Budapest, 21. travnja 1906.

Kr. ug. ministarstvo poljodjeljstva.

Oglas.

Temeljem dozvole kr. zemaljske vlade od 21. ožujka 1906. broj 13.393, te ovlasti upravnog odbora županije varaždinske od 28. ožujka 1906. broj 361 u. o. obdržavati će se u uredu kr. kotarske oblasti u Varaždinu dne 23. lipnja 1906. u 10 sati prije podne javna dražba 364 hrastovih stabala, nalazećih se u šumi „Velike njive“ zemljistične zajednice „Novakovec“ uz izkličnu cijenu od 15.792 K 80 fl.

Ponuda imade glasiti na sva stabla te se imade obložiti sa 10% žaobine od izklične cijene.

Posebni dražbeni uvjeti mogu se uvidjeti za vrieme uredovnih sati kod kr. kotarske oblasti u Varaždinu.

Kr. kotarska oblast u Varaždinu.

U Varaždinu 20. travnja 1906.

Kr. kot. predstojnik: Peićić.

Sadržaj.

Nješto iz novije prošlosti našega šumarstva	169—187
Privatni šumoposjednici županije virovičke. Priobćuje kr. žup. šumarski nadzornik G. Cesarić (I. dio)	187—198
Listak. Družtvene vesti: Zapisnik sjednice odbora družtva od 10. prosinca 1905. — Sjednica odbora od 3. travnja t. g.	198—200
Osobne vesti: Imenovanja. — Promaknuća. — Umrli Knjižtvo.	200—202
Iz upravne prakse: K tumačenju §. 9. zakona o lovu	202
Različite vesti: Lugarski tečaj u Topuskom. — Red predavanja na kr. šum. akademiji u Zagrebu. — Proizvodnja štapova. — VIII. medjunarodni gosp. šum. kongres u Beču. — Prenos visoke škole za šumarstvo u Ščavnici u Budimpeštu. — Uzdržanje šuma u okolini grada Zagreba. — Taracanje cesta drvenimi kockami	203
Prilog. (Lugarski viestnik). Upliv vrućine i suše na drveće i šume. — Šumsko drveće u prvim godinama razvića. — Pošumljenje kraških goljeti u Dalmaciji. — Različite vjeti: Ovogodišnja po broju trideseta redovita glavna skupština. — Umrli. — Zajednički znak za lugare i nadzirače lova. — Da su koze i doista zatornice šuma. — Zatiranje lepka. — Novi nabojnik t. zv. burskog sustava. — Zaključni račun mirovinske zaklade lugara slunjske imovne obćine za g. 1905. — Zaključni račun lugarske mirovinske zaklade lugara II. banske imovne obćine za godinu 1905.	204—208